

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

**Důvody zneužívání a vliv nelegálních látek v
kultuристice**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Studijní program:

**VEŘEJNÉ ZDRAVOTNICTVÍ/OCHRANA VEŘEJNÉHO
ZDRAVÍ**

Autor: Michaela Drahokoupilová

Vedoucí práce: Mgr. Lukáš Martinek, Ph.D.

České Budějovice 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci s názvem Důvody zneužívání nelegálních látek v kulturistice jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne

.....

(jméno a příjmení)

Poděkování

Ráda bych poděkovala svému vedoucímu své práce Mgr. Martinkovi, Ph.D., který semnou průběžně spolupracoval a poskytoval mi rady pro správné napsání bakalářské práce. Poděkován také patří všem probandům, kteří se zúčastnili mého výzkumu.

Důvody zneužívání nelegálních látek v kulturistice

Abstrakt:

Téma mé bakalářské práce je „Důvody zneužívání a vliv nelegálních látek v kulturistice“. V dnešní době je mnoho dostupných sportovních aktivit, kterým se mohou lidé věnovat a jednou z rozšířených aktivit je právě fitness. Ve světě kulturistiky je mnoho doplňků stravy, které se dají běžně koupit na specializovaných internetových stránkách, ale také v kamenných obchodech. Ovšem běžně dostupnými látkami a doplňky stravy to nekončí. Muži, kteří se snaží o budování svalové hmoty v posilovně, užívají zakázané látky, anebo o nich alespoň slyšeli. Tyto látky se v kulturistice objevují i přes zdravotní komplikace, které při jejich užívání mohou nastat.

Teoretická část práce se zabývá problematikou dopingu v kulturistice. Na začátku uvádí historický vývoj dopingu ve sport. Dále se v práci uvádí skupiny farmakologických zakázaných látek, které mají za úkol podpořit sportovce v cestě ke stanoveným cílům. Se zakázanými látkami, také souvisí zakázané metody, o kterých se práce věnuje ve čtvrté kapitole. Nicméně nejdůležitější z celé bakalářské práce je kapitola věnující se zdravotním důsledkům při užívání dopingu, na které navazuje výzkumná část zaměřující se na informovanost sportovců o dopingu a následně změny, které pocíťovali při užívání zakázané látky.

Základem praktické části je kvalitativní výzkum provedený kvalitativní strategií sběru dat. Cílem mého výzkumu bylo zmapovat informovanost a změny, které sportovci následkem užívání zakázaných látek pocíťovali. Byly zvoleny následující výzkumné otázky: Za jakých okolností se sportovci poprvé setkali s nelegálními látkami? Za jakých okolností sportovci poprvé užili nelegální látku? Jaké znalosti o nelegálních látkách sportovci mají? Jaké změny zaznamenali sportovci po užití nelegální látky?

Sběr informací proběhl pomocí nestandardizovaného, polostrukturovaného rozhovoru s muži věnující se silové sportovní aktivitě. Rozhovory byly se souhlasem respondenta nahrávány na diktafon, a poté přepsány do písemné podoby, kdy byly pomocí metody papír a tužka následně kódovány. Z vytvořených kategorií, podkategorií a kódů, byla

vytvořena schémata, ze kterých vyplívají informace. Například důvod užívání zakázaných látek je zejména z důvodu budování svalové hmoty. Také schéma o nejužívanějších zakázaných látkách vypovídá o většinovém zneužívání anabolických steroidů, se kterým souvisí následné schéma, věnující se vlivům zakázaných látek na organismus. Z dat vyplívají pozorované změny pozitivní i negativní, a to z hlediska fyzického, psychického i nepatrně sociálního vnímání. Díky získaným informacím byly předem stanovené cíle řádně splněny.

Klíčová slova

Kulturistika; doping; zakázané látky

Reasons abuse and the influence of illegal substances in bodybuilding

Abstract:

The topic of my bachelor thesis is “Reasons abuse and the influence of illegal substances in bodybuilding”. Today, people can choose from many accessible sports activities and one of them is fitness. In the area of bodybuilding, there are many dietary supplements that could be bought easily on specialised e-shops as well as in stores. But the accessible substances and dietary supplements are not the only ones which are used. Men trying to build muscle mass use prohibited substances or at least they have already heard about them. These substances are used in body-building even though the health problems appear during using them.

The theoretical part of my thesis is focused on the issue of doping in body-building. Firstly, the historical development of doping in sport is offered. Further, the thesis describes the groups of pharmacological prohibited substances that support the sportsman to achieve the stated goals. The prohibited methods are connected to the prohibited substances; the fourth chapter discusses these methods. The most important chapter of this thesis is about the health consequences appearing during the using of doping. This chapter is supported by the research that was focused on the awareness of sportsmen about doping and their experiences of changes after using the prohibited substances.

The basic of the practical part of the thesis is a qualitative research made by qualitative strategy in data collection. The aim of my research was to map the awareness of sportsmen and their experiences of changes after using the prohibited substances. The following questions were used: Under what circumstances do sportsmen meet the prohibited substances for the first time? Under what circumstances do they use them? What is the knowledge of sportsmen about the illegal substances? What changes do the sportsmen experience after the using illegal substance?

The data was collected by a nonstandard semi-structured interview with men practising bodybuilding. The interviews were with the agreements of sportsmen recorded on a

dictaphone and then rewritten into the written form and by using the method of paper and pencil they were coded. From created categories, subcategories and codes the schemes showing the information were created. For instance, the reason for using the prohibited substances is because of muscle building. Another scheme of the most used prohibited substances shows the majority of using anabolic steroids that are supported by the scheme showing the health consequences appearing during the using these substances. From the data, it is clear that the changes either positive or negative are experienced by the sportsmen in terms of their physical and psychological condition as well as in their social perception. Thanks to the collected data the aims of this thesis were achieved.

Key words:

Body-building; doping; prohibited substances

Obsah

Úvod.....	10
1. Současný stav	11
1.1 Doping	11
1.1.1 Historie dopingu	11
1.1.2 Historie dopingu ve sportu	12
1.1.3 Definice dopingu	13
1.2 Doping ve vztahu ke sportům.....	14
1.2.1 Doping a jeho vztah ke sportu.....	14
1.2.2 Sporty, v nichž je doping nejčastěji užíván.....	15
1.2.3 Možnosti odhalování užívání dopingu	15
1.2.4 Antidopingová pravidla.....	16
1.2.5 Dopingová kontrola.....	18
1.3 Skupiny farmakologických látek.....	19
1.3.1 Stimulancia.....	19
1.3.2 Narkotická analgetika.....	19
1.3.3 Diuretika	20
1.3.4 Peptidové a glykoproteinové hormony	21
1.3.5 Anabolické steroidy.....	21
1.4 Seznam zakázaných látek a metod	22
1.5 Nejpoužívanější zakázané látky	22
1.6 Formy a způsoby aplikace zakázaných látek	27

1.7 Dopingové metody	28
1.7.1 Manipulace s krví a krevními komponentami	28
1.7.2 Chemická a fyzikální manipulace	30
1.7.3 Genový doping	30
1.8 Zdravotní důsledky užívání dopingu	31
1.8.1 Fyzické	31
1.8.2 Psychické	32
1.8.3 Sociální	32
2. Cíl práce a výzkumné otázky	33
2.1 Cíl	33
2.2 Výzkumné otázky	33
3. Metodika práce	34
3.1 Charakteristika výzkumného souboru	35
4. Výsledky	36
5. Diskuze	49
6. Závěr	56
Seznam použité literatury	58
Přílohy	64

Úvod

K napsání této bakalářské práce, která se zabývá problematikou kulturistiky, mě vedle vlastní zájem o fyzický výkon a sport je mým dlouholetým koníčkem. Cvičením se zaměřením na růst svalů, se zabývám od 17 let.

Má práce pojednává zejména o důvodech užívání nelegálních látek, které se zneužívají v kulturistice. V posilovně často slýchávám, jaké nelegální dopingové látky muži užívají, které jsou nejefektivnější v kombinaci s jinými, a také po jakých kombinací látek si tělo dokáže zachovat co nejvíce svalové hmoty po vysazení těchto látek. Bohužel o tom, jaké mají látky vliv na jiné tkáně, než na tu svalovou, se už nikdo nezajímá.

Mým cílem v teoretické části bakalářské práce je objasnit základní pojmy, druhy nelegálních látek, způsoby užívání a také vliv na organismus. Hlavní cíle ve výzkumné části je zjistit informovanost o nelegálních látkách. Dále zjistit fyzické i psychické změny, které sportovci po užívání nelegálních látek zaznamenali, a také zjistit důvody zneužívání nelegálních látek podporující růst svalové hmoty u silově orientovaných sportů. Problematika zakázaných látek by měla čtenáře upozornit na vysokou nebezpečnost spojenou se zneužíváním nelegálních látek a nedovoleného dopingu všeobecně. Vzhledem k tomuto, že hlavním tématem práce představuje doping a jeho zneužívání v kulturistice, v práci uvádím definice dopingu, jeho rozdělení na dopingové látky a metody, charakteristika jednotlivých dopingových látek a metod s důrazem, na jejich vliv na lidský organismus. Dále popisují nejčastěji užívané dopingové látky a metody užívání v kulturistice a rizika, která mohou nastat po užívání dopingu.

Práce je vypracována za použití informací získaných z odborných knih a internetový validních informací. Dále jako zdroj používám vědeckou databázi, kde jsou k dispozici zahraniční články a studie, které nejsou starší 5 let. Cílem práce, je podat ucelený souhrn informací o dopingu a jeho spojení s kulturistikou, přičemž hlavní důraz je věnován účinkům dopingu na lidský organismus a rizikům, která nesou jeho používání.

1. Současný stav

1.1 Doping

1.1.1 Historie dopingu

Doping jako takový je známý mezi lidskou populací už od dob dávných. Francouz Jedudon našel originál legendy o první antidopingové zkoušce, která byla provedena v 16. století př.n.l. (Gleaves, 2015), proto je na místě proniknout do historie a pozvednout skutečnosti, které slouží jako stavební kameny pro dnešní moderní doping. Již dříve, na počátku lidské civilizace, byl cíl dopingu nalézt způsob, kterým by bylo možné zvýšit výkonnost jedince. Na rozdíl od současného stavu, kdy je dopingová látka často původu chemického, tak historie píše o látkách z přírodního zdroje (Haindlová, 2012).

Obyvatelé odlišných zemí užívali odlišné látky, které jim byly přírodou darovány. Například v Číně lidé žvýkali rostlinu zvanou Ephedra vulgáris, která uvolňovala dnes známou látku efedrin. Tato látka byla a je stále užívána pro svou účinnost navodit stav bdělosti a ostražitosti. Dále Španělé po dobytí Peru, objevili drogu zvanou „koka“, kterou užívali především obyvatelé z těch nejvyšších společenských vrstev. Droga také byla podávána lidem těžce pracujícím například poslům, vojákům a dalším, od kterých byl požadovaný náročný, dlouhodobý fyzický výkon. Látka pod názvem Cashpa china-yugo, odrůda rostliny hořce, byla užívána obyvateli Ekvádoru při dlouhých pochodech. Africký domorodci užívali „khatu“. Tato látka se získávala z rostliny Catha edulis, která sloužila k odstranění únavy, a také jako zdroj zábavy. Účinky látky byly od uklidnění po euforii, která následně vedla až k agresivitě jedince. Poté co účinky látky vyrchaly, nastupovaly jiné pocity jako například žízeň, deprese, únava až ospalost. Příbuzné látky „khatu“, které mají účinnou látku alkaloid D-nor-izofedrin, je užívány i v současné moderní době. Také při náboženských rituálech v Africe se používaly oříšky koky. Účinnou látkou oříšků byl kofein, který našel své uplatnění také v dnešním světě dopingových látek. (Gleaves, 2015)

Se znalostí účinků omamných látek na lidský organismus nastoupilo následné zneužívání především ve válečných konfliktech 19. století, kdy se látky podávaly

vojákům k tlumení bolesti. Z vojáků se stávali první uživatelé se závislostí na derivátu opia přesněji morfinu. Bez morálky, náboženství a zákonného opatření se droga velmi rychle šířila mezi ostatní vojáky (Slepička a kol. 2000). V první a druhé světové válce se začaly mezi vojáky objevovat látky chemického původu na bázi amfetaminu pro odstranění únavy, překonání strachu, hladu a také žízně. V Německé armádě se užíval především metamfetamin, známí též jako pervitin, který se zneužívá dodnes (Dimeo a kol, 2007).

1.1.2 Historie dopingů ve sportu

Ve světě sportu má doping hlubokou minulost. V antickém sportu byl doping především ve formě stravy. Každý sport měl svůj specifický jídelníček, který napomáhal ke kvalitnějším výsledkům sportovce. Například fíky byly důležitým zdrojem energie. Také se užívaly přírodní zdroje. Ty zvyšovaly výkonnost sportovce, které by v současném stavu byly považovány za dopingové látky. Například odvar z přesličky, jehož účinek vede ke snížení prokrvení sleziny, což napomáhalo běžcům na dlouhé tratě. První písemné zmínky o dopingů pochází z olympijských her, které se konaly v St. Louis v roce 1904. Maratonský vítěz Hicks v průběhu závodu dostal několik injekcí strychninu, které zajídal vejci a zapíjel brandy. Koncem 40. let byl strychnin nahrazen amfetaminem a jeho deriváty. Následně v 70. letech byl amfetamin dále nahrazen efedrinem a jeho deriváty. V 60. letech 20. století se mezi sportovci objevily anabolické steroidní hormony. Tyto látky podporují nárůst svalové hmoty a urychlují regeneraci lidského organismu. Následkem užívání dopingových látek, začaly vzrůstat rekordy, které byly doposud dosaženy v atletických disciplínách. Po velkém rozšíření dopingů do různých sportovních disciplín se v lednu 1963 Rada Evropy rozhodla bojovat proti dopingů. Rada Evropy vydala definici dopingů a zahrnula i léky, které mohou vést ke zvýšení výkonnosti sportovce. Mezinárodní olympijský výbor s definicí souhlasil, ovšem doplnil ji o seznam zakázaných látek. Lékařská komise Mezinárodního olympijského výboru začala působit v roce 1967 a stala se zároveň hlavním činitelem v boji proti dopingů. (Hnízdil, 2000)

Následkem častého odhalování dopingu u sportovců se objevil jiný, těžce odhalitelný způsob dopingu a to takzvaný doping krevní. Nejvíce sportovců, kteří užívali doping, byli cyklisté. To ale neznamená, že by jiné sportovní odvětví doping neznalo. Boj proti dopingu nemůže být stoprocentně účinný. Problém nastává tehdy, kdy sportovec nevědomky užívá léky předepsané svým ošetřujícím lékařem, který nemá znalosti o seznamu zakázaných látek a danou látku sportovci podává. Následkem je vyřazení sportovce ze soutěžních disciplín z důvodu nedovoleného dopingu. V České republice začal boj proti dopingu v roce 1989. O 2 roky později vznikl Antidopingový výbor ČSFR a v roce 1995 se česká vláda oficiálně zavázala k podpoře antidopingového programu Rady Evropy (Hnízdil, 2000).

1.1.3 Definice dopingu

První definice dopingu byla vydána antidopingovou komisí z pověření Rady Evropy v roce 1963 a zněla následně: *„Použití látek tělu fyziologicky cizích zdravými osobami s cílem zlepšit při závodech výkon umělým a nečestným způsobem“*. Antidopingový výbor České republiky definuje doping následně *„Doping je definován jako jev, při němž dochází k porušení jednoho nebo více antidopingových pravidel. Proto je nejen důležité si hlídat složení výživových prostředků a léků, ale také znát a rozumět antidopingovým pravidlům, která vymezuje Kodex“* (Antidopingový výbor ČR, 2011-2016).

Původ slova doping může pocházet z vlámského slova „doop“, které představuje význam pro silný povzbuzující odvar z různých bylin a kořínků. V jihovýchodní části Afriky slovo „dop“ vyjadřuje povzbuzující druh pálenky užívané při náboženských obřadech (Hnízdil, 2000).

1.2 Doping ve vztahu ke sportům

1.2.1 Doping a jeho vztah ke sportu

Užití jakéhokoliv dopingu ve sportu je zakázané a jakékoliv jeho zneužití se trestá i přes to, že mnoho zakázaných látek a metod se užívá také pro terapeutické účely. Sportovci zneužívají především krevní doping, chemické látky a genový doping. Krevní doping je založen na odběru krve před tréninkem s tím, že se dotyčnému krev vrátí bezprostředně před závody. Cílem této dopingové metody je zejména zlepšení sportovních výkonů s uměle posílenou schopností krve přivést větší množství kyslíku do svalové tkáně, díky zvýšené koncentraci hemoglobinu. Hemoglobin je bílkovina, která naváže kyslík v krvi. Vyšší množství kyslíku v těle sportovce zvyšuje vytrvalost i výkonnost, především při maratonech, cyklistice a plavání. Krevní doping zahrnuje krevní transfúze, injekce erythropoetinu (EPO), nebo injekce ze syntetických nosičů kyslíku (Scott, 2014).

Druhá metoda je chemická manipulace, která má za úkol zvýšit výkon a dosažení, či dokonce překonání stanovených limitů, které za běžných situací nelze dosáhnout. Doping lze do těla vpravit různými způsoby jako například nitrožilně, do svalu, nebo pod kůži. Další způsob vpravení dopingových látek je formou polykání tablet (Pastucha a kol., 2014).

A konečně doping genetický, který se může označit jako moderní dopingová metoda. I přesto, že se začalo o genovém dopingu diskutovat v České republice až po skončení olympijských her v Pekingu, které se konaly v roce 2008, v roce 2001 touto problematikou projednávala Lékařská komise Mezinárodního olympijského výboru (IOC) na konferenci Genové léčby a její budoucí dopad na sport. Genetický doping je založen na použití genů, genetických elementů anebo buněk, které mohou navýšit sportovní výkonnost, ale teoreticky může vylepšit libovolnou vlastnost organismu, jako například zvětšení svalové hmoty díky zlepšenému prokrvení, nebo výrazné zrychlení hojení ran, či tlumení svalové bolesti po fyzické zátěži (Chrástková, 2014).

1.2.2 Sporty, v nichž je doping nejčastěji užíván

Podle statistických údajů, které byly zveřejněny za rok 2015 Antidopingovou agenturou ČR, vyplývá mnoho sportů, v nichž se užívají dopingové látky. Celkem bylo odebráno 1255 vzorků akreditovanou laboratoří. Při soutěži se odebíralo nejvíce vzorků v atletice (66 vzorků), plavání (63 vzorků), fotbalu (60 vzorků), cyklistice (58 vzorků), ledním hokeji (44 vzorků) a lyžování (40 vzorků). I přesto, že v kulturistice se odebralo pouze 16 vzorků, bylo 50% pozitivních. Další pozitivní vzorky byly odhaleny u naturkultistiky (22%), hokejbalu (20%), nebo u pozemního hokeje (12,5%). Mimo soutěž se odebíralo nejvíce v atletice (42 vzorků), cyklistice (26 vzorků), či ve vzpírání (17 vzorků). Ze všech odebraných vzorků byly odhaleny pouze v americkém fotbalu, kdy z 5 vzorků byl pozitivní pouze jeden (20%). Následující sport je opět kulturistika, kdy z 6 odebraných vzorků byl pozitivní také jeden vzorek (16,67%). Poslední pozitivní vzorek byl odhalen v cyklistice, a to z odebraných 26 vzorků byl pozitivní pouze jeden (3,8%) (Antidopingový výbor ČR, 2016).

1.2.3 Možnosti odhalování užívání dopingu

Sportovec, který se účastní kterékoliv soutěže, může být testován. Nejedná se pouze o kontroly při soutěžích, ale i o kontroly mimo soutěž, a to kdykoliv a na jakémkoliv místě, i přesto, že sportovec nebyl předem seznámen s testováním na užívání zakázaných látek. Komisař, který provádí kontrolu sportovců, má oprávnění vykonat kontrolu v místě bydliště s ohledem na jeho soukromí. Důvodem testování konkrétního sportovce může být podání žádosti přímo při soutěži podanou pořadatelem soutěže, dále žádost může podat sportovní svaz, či jakákoliv antidopingová instituce. V případě dosáhnutí nového světového rekordu má sportovec povinnost podrobit se antidopingové kontrole (Moston a kol., 2016).

K analýze se využívá vzorek biologického materiálu a to moč, nebo krev. Pokud se zvolí odebrání moči, je zapotřebí alespoň 90ml. Odběr probíhá pod dohledem dopingového komisaře stejného pohlaví, jakého je sportovec. Vzorek je rozdělen do 2 odběrových zkumavek „A“ a „B“. Laboratoř, která analyzuje vzorky, převezme odebranou moč a vzorek „A“ prozkoumá na veškeré zakázané látky.

Stane se vzorek „A“ pozitivní na jednu, nebo více látek, přichází na řadu rozbor vzorku „B“ pro potvrzení pozitivitu ve vzorku „A“, u kterého má sportovec právo být přítomen. V takovém případě, je obvykle zahájeno se sportovcem disciplinární řízení. Druhý biologický materiál, který prokazatelně ukáže užití zakázané látky je krev, přičemž je nutné, aby odběr byl proveden odborným pracovníkem zdravotnických služeb (Moston a kol., 2016).

1.2.4 Antidopingová pravidla

Směrnice pro kontrolu a postih dopingů ve sportu v České republice sděluje v člancích 2.1 až 2.10 definici dopingů takto „*Doping je definován jako porušení jednoho nebo více antidopingových pravidel*“ (Antidopingový výbor ČR, 2015, s. 8).

- a. Přítomnost zakázané látky nebo jejích metabolitů nebo markerů ve vzorku sportovce.*

Každý sportovec je odpovědný jednat tak, aby zakázaná látka nevnikla do jeho těla. K porušení pravidla není předmětné, zda doping byl úmyslný, zaviněný, nebo jde o doping z nedbalosti. Prokázání porušení tohoto pravidla vychází z přítomnosti zakázané látky, nebo jejích metabolitů, nebo markerů v odebraných vzorcích. Dále, pokud sportovec odmítne odběr vzorku pro analýzu, se považuje za porušení antidopingového pravidla.

- b. Použití, nebo pokus o použití zakázané látky, nebo zakázané metody sportovcem.*

Při prvním porušení pravidla užití, nebo pokusu užití zakázané látky se obvykle zakazuje činnost na dva roky. V případě druhého porušení je sportovci přidělen celoživotní zákaz.

- c. Vyhýbání se, odmítnutí nebo nedostavení se k odběru vzorku.*

K porušení tohoto pravidla dochází, pokud sportovec obdrží povinnost dostavit se k odběru vzorku a on tak neučiní bez předešlé přesvědčivé omluvy. Při prvním porušení tohoto pravidla, je trest pro sportovce zákaz činnosti na dva roky. Po opakovaném porušení následuje celoživotní zákaz činnosti.

d. Porušení povinnosti informovat o místě pobytu.

Nezastihne-li antidopingová kontrola sportovce na místě uvedeného pobytu, a nebo sportovec nedodá informace o svém pobytu během dvanáctiměsíčního období. Při porušení pravidla je zákaz činnosti od třech měsíců až do dvou let.

e. Podvádění, nebo pokus o podvádění v průběhu kterékoli části dopingové kontroly.

Zahrnuje jednání sportovce, které narušuje proces dopingové kontroly a není uvedeno v zakázaných metodách. Podvádění zahrnuje jakýkoliv způsob ovlivnění komisaře dopingové kontroly, dále poskytnutí nepravdivé informace antidopingové organizace, či pokus, nebo samotné zastrašování potenciálního svědka.

f. Držení zakázané látky, nebo zakázané metody.

Pokud sportovec drží zakázanou látku během soutěže, nebo mimo soutěž a nedokáže terapeutický důvod držení látky (terapeutická výjimka „TV“) jedná se o porušení antidopingového pravidla.

g. Obchodování, nebo pokus o obchodování s jakoukoli zakázanou látkou, nebo zakázanou metodou.

Pokus, či samotné podání zakázané látky při soutěži i mimo soutěž je považováno za porušení antidopingového pravidla.

h. Spoluvina.

„Asistování, povzbuzování, napomáhání, navádění, konspirace, zakrývání skutečností nebo jiná úmyslná spoluvina, týkající se porušení antidopingového pravidla“ (Antidopingový výbor ČR, 2015, s. 11).

ch. Zakázané spolčování.

Spolčování sportovce s osobou, která má pravomoc Antidopingové organizace (Antidopingový výbor ČR, 2015).

1.2.5 Dopingová kontrola

První část kodexu projednává již zmíněná antidopingová pravidla, neboli sportovní pravidla, kterými se má sportovec řídit a je povinen je dodržovat. Povinnost každého sportovce je zajištění, aby zakázaná látka nebyla přítomna v jeho těle, přičemž neznalos aktualizovaného seznamu zakázaných látek, sportovce neomlouvá. Dopingová kontrola může být provedena, ať už při soutěži, nebo mimo soutěž, tak bez ohlášení a to ve dne, či v noci. Dopingový komisař, který má oprávnění k vykonání kontroly sám určí, který sportovec bude testován. Odebrané vzorky analyzuje specializovaná laboratoř, která má akreditaci Světové antidopingové agentury (WADA). Výsledky laboratoře jsou sděleny sportovci písemnou formou. V případě positivity testovaného vzorku „A“ má sportovec právo požádat o kontrolní testování ze vzorku „B“, kterého se může osobně zúčastnit (Antidopingový výbor ČR, 2016).

1.2.4.1 Postup dopingové kontroly

Sportovec, který byl vybrán, je vyzván dopingovým komisařem, či jeho asistentem k dopingové kontrole v tom okamžiku, kdy obdrží formulář výzvy, který musí vlastnoručně podepsat. Místo, které je určené k dopingové kontrole, je sděleno sportovci a jeho povinnost je dostavit se neprodleně, nejpozději však do jedné hodiny od podpisu formuláře. Po dohodě s komisařem má sportovec možnost pokračovat v soutěži, či tréninku. Pokud komisař povolí odklad, musí tuto skutečnost zaznamenat do protokolu k dopingové kontrole. Poté, co se sportovec dostaví do místnosti určené k dopingové kontrole, komisař je povinen zkontrolovat totožnost osoby, kterou má kontrolovat. K tomuto úkonu postačí například občanský či řidičský průkaz, nebo licence. Sportovec si vyzvedne odběrovou zkumavku, která je označena číselným kódem a odebere pod dohledem komisaře stejného pohlaví minimálně 90ml moči. Samotný odběr může trvat několik minut až hodin, ovšem bez možnosti opustit místnost. Následně se vzorek rozdělí na dvě poloviny a to na vzorek „A“ a vzorek „B“ s následným utěsněním víčka, nebo zapečetěním plombami. Ze zbylé moči, komisař otestuje hustotu, která musí být v souladu s limitem WADA. V případě, že je hustota nižší než stanovuje limit WADA, sportovec musí komisaři

poskytnout další vzorek moči. Po odběru komisař doplní protokol o provedení dopingové kontroly, kde kontrolovaný uvede identifikační údaje, dále kódy uvedené na odběrových zkumavkách, léky a výživové doplňky, které sportovec užívá za posledních 7 dnů. Protokol se potvrzuje podpisem komisaře, sportovce, popřípadě doprovodu sportovce (Antidopingový výbor ČR, 2016).

1.3 Skupiny farmakologických látek

1.3.1 Stimulancia

Stimulancia jsou látky ovlivňující jak psychický, tak i fyzický stav sportovce. Působí na šedou kůru mozkovou, a tím vzrůstá pocit bdělosti, snižují únavu, a také mohou podporovat soutěživost. U některých sportovců mohou také vyvolat agresivitu, až ztrátu soudnosti se zvýšenou srdeční činností. Mezi stimulační látky, řadíme velmi známý kokain, dále ephedrin, amfetamin, fenmetrazin a clenbuterol, který se mimo jiné užívá k léčbě astma bronchiale. Clenbuterol je mezi sportovci oblíbený a často zneužívaný nejen pro stimulační účinek, ale také především z důvodu jeho anabolického efektu (Vilikus, 2015).

Nežádoucí účinek při užívání stimulačních látek je například akutní selhání srdce s možností úmrtí. Starší sportovci, kteří užívají metamfetamin, riskují vzniku infarktu myokardu a při dlouhodobém užívání i menších dávek, nebo jednorázových vysokých dávek, může být vyvolána toxická psychóza, která se projevuje vztahovačností, či podezřívavostí (Minařík, 2013).

1.3.2 Narkotická analgetika

Narkotické látky neboli opiáty, či opioidy jsou léčivé látky, které svým účinkem působí snížení aktivity hladké svaloviny cílových orgánů, a také proti intenzivní bolesti. V kulturistice se narkotická analgetika užívají po zranění, které vyvolává bolestivé podněty při fyzické aktivitě. V takovém případě ovšem sportovec riskuje další následné zranění z důvodu snížené schopnosti vnímat bolest při silovém, či vytrvalostním tréninku. V jiných sportech, například v bojovém umění, se jedná především o posunutí prahu bolesti. Přírodní zdroj narkotických analgetik je šťáva z nezralých makovic,

ze které se vyrábí známé morfiu, které se využívá především v lékařství dále heroin, kodein a jiné. Druhý způsob získání narkotické látky je příprava syntetického preparátu, jako je fentanyl, nebo metadon. Také je možné zneužít látky s jinou chemickou strukturou, které působí na opiátové receptory jako je například tramadol. Tyto látky stimulují opiátové - endorfinové receptory v centrální nervové soustavě, a tím dochází k sedativnímu a analgetickému účinku, utlumení vědomí s útlumem dýchacího centra. Z uvedených zástupců je nejrychleji působící, ale také nejvíce návykový heroin (Marek, 2010).

Hlavními nevýhodami všech narkotických analgetik, ať už jde již o přírodní látky, jejich polosyntetická, nebo zcela syntetická analoga, je vznik tolerance vůči jejich účinkům a možnost vzniku závislosti na těchto látkách, doprovázené abstinencií příznaky s projevy bolestmi, zvracením, průjmy, křečemi, pocením, třesem a psychickými poruchami chování, jako jsou neklid, podráždění a stavy úzkosti. Další nežádoucí účinky narkotických analgetik jsou ospalé stavy, nevolnost, snížení imunity. Při užívání vyšších dávek může dojít i k útlumu vědomí až ke ztrátě vědomí, nebo způsobení smrti sportovce z důvodu útlum dýchacího centra (Marek, 2010).

1.3.3 Diuretika

Diuretika jsou léčiva, která navyšují tvorbu moči a podporují vylučování škodlivých látek z lidského organismu. Jedná se především o vylučování močoviny, která je konečným produktem metabolismu bílkovin, dále kyseliny močové, ta je konečným produktem metabolismu purinových nukleotidů, a také kreatinu, který je konečným produktem odbourávání svalového kreatinu. Diuretika ovlivňují acidobazickou rovnováhu (ABR). ABR je rovnováha mezi kyselinami a zásadami v lidském těle. Diuretika slouží k léčbě srdečního selhání, otoků (edémů), vysokého krevního tlaku (hypertenze), nebo jsou užívána při léčbě otrav. Lze je dělit do pěti skupin: 1. Inhibitory karboanhydrázy, 2. klíčová diuretika, 3. thiazidová diuretika, 4. kalium šetřící diuretika 5. osmotická diuretika (Vilímovský, 2015).

Zneužití v kulturistice má své důvodné opodstatnění. Jsou známé tři hlavní důvody, proč tomu tak je. Hlavním cílem sportovců je vyloučení nadbytečné extracelulární tekutiny před soutěží, pro lepší vyrýsovanost svalů na těle. Dále podporují naředění moči, pro zabránění odhalení dopingu při antidopingové kontrole. Diuretika také snižují celkovou tělesnou hmotnost, a tím mohou být zařazeny do kategorie s nižší tělesnou hmotností (Doe, 2016).

Riziko užívání diuretik může být dehydratace sportovce při příliš vysokých dávkách. S tím souvisí i následný výrazný pokles krevního tlaku. Dále stav dehydratace může vést k porušení rovnováhy metabolických pochodů v těle sportovce, s možným následkem smrti. Zejména nebezpečná je změna koncentrace draslíku v krvi, který působí na správnou činnost srdečního svalu. Silná diuretika mohou poškodit ledvinovou tkáň a být tak nefrotoxická (Štefánek, 2011).

1.3.4 Peptidové a glykoproteinové hormony

Hormon je chemická látka uvolněná specializovanými buňkami za účelem ovlivnit buněčnou funkci v jiné části těla. Mezi endokrinní orgány patří štítná žláza, nadledviny, varlata, vaječníky, podvěsek mozkový, slinivka břišní, tuková tkáň, nebo tenké střevo. Skupina těchto látek zahrnuje především erythropoetin, růstový hormon, nebo také inzulin, kortikotropiny, gonadotropiny a jiné (Potluková, 2011).

1.3.5 Anabolické steroidy

Prozatím nejrozšířenější a nejznámější dopingová skupina užívaná v kulturistice. Název, který přesněji vystihuje účinek, zní anabolické androgenní steroidy se zkratkou AAS. Anabolické označení má primární žádoucí účinek nárůst a zesílení svalové hmoty, zatímco androgenní účinek je rozvoj mužských pohlavních znaků nejen u mužů, ale i u žen. Z chemického hlediska jde o syntetické deriváty testosteronu. Testosteron je mužský pohlavní hormon produkovaný varlaty muže. V malém množství testosteron produkují i vaječníky u žen. V roce 1934 v Amsterdamu, se podařilo Dr. Ernestovi Laquerovi izolovat samotný testosteron z býčích varlat a později byl syntetizován uměle (Fayyazi, 2014).

Z léčebného hlediska se AAS užívají z mnoha důvodů. Zejména po úrazech a popáleninách, nebo operacích pro lepší hojení ran. Dále je v lékařství užíván pro léčbu rakoviny prsu u muže, nebo k léčbě hypofýzy či varlat. Od 40. let 20. století jsou předepisovány osobám s oslabenou imunitou při onemocnění AIDS. Po užití mohou nastat četné nežádoucí účinky, jako například padání vlasů, akné nebo změny chování. K závažnějším nežádoucím účinkům patří poruchy plodnosti, hypertenze, poruchy koagulace, poškození jater, poruchy lipidového metabolismu, ruptury svalů a šlach (Achar a kol., 2010).

Pokud uživatel AAS užívá větší množství, může nastat u mužů k přeměně testosteronu na estrogenu, které způsobují růst prsní tkáně, a vzniká takzvaná gynekomastie. U žen zvýšené dávky AAS naopak snižují endogenní tvorbu progesteronu a estrogenů, což má za následek poruchu menstruačního cyklu s následnou neplodností (Griffiths a kol., 2016).

1.4 Seznam zakázaných látek a metod

Každý rok je seznam zakázaných látek aktualizován s platností od 1. ledna příslušného roku. Vydaná brožura s názvem Doping – zakázané látky obsahuje veškeré hromadně vyráběné léčiva s registrací v České republice, s obsahem zakázané substance z hlediska dopingu. Povinnost každého sportovce je znalost aktualizovaného seznamu se zakázanými léky. Lékař, který podává sportovci léky, by měl být informovaný o aktivním sportování jedince a měl by také znát daný seznam se současnou znalostí složení podávaného léku (Antidopingový výbor ČR, 2016).

1.5 Nejpoužívanější zakázané látky

Látek užívaných k dopingu ve sportu je mnoho. Ovšem každá skupina látek má několik zástupců, které jsou mezi sportovci upřednostňovány, oproti ostatním. Mezi anabolické androgenní steroidy patří zakázané látky: methyldienolon, methyl-1-testosteron, methylnortestosteron či trenbolon a další. Látky podporující diuretický účinek: Acetazolamid, amilorid, bumetanid, furosemid, chlortalidon, indapamid, kanrenon, kyselina etakrynová, metolazon a další. Hormony: erythropoetin,

Choriogonadotropin, kortikorelin, růstový hormon či insulin a jiné. A konečně stimulanty: metamfetamin, kokaín, efedrin a jiné (Světový antidopingový kodex, 2016).

1.5.1 Oxandrolon

Oxandrolon, je zakázaná látka zastupující anabolické androgenní steroidy. Poprvé byl syntetizován v roce 1962. Patří do C17- α -alkylované skupiny AAS. Užívá se polykáním tabletky, protože je velmi dobře absorbován v zažívacím traktu a v injekční formě se nevyrábí. Výhodou oxandrolonu, je jeho velmi slabí androgenní účinek, proto je zneužíván především ženami. Výhoda u mužů spočívá v jeho schopnosti nearomatizovat se na estrogeny a při velmi vysokých dávkách nemá žádný vliv na endogenní produkci testosteronu. Dále je využíván při redukci tuku, poněvadž pomáhá snížit obsah tělesného tuku a zároveň zachovat svalovou hmotu. V lékařství se užívá z mnoha důvodů. Jako jeden z mála steroidů nevyvolává u dětí zástavu růstu, protože neuzavírá štěrby epifýzy na koncové části kostí. U dětí starších 9 let, které trpí Turnerovým syndromem je oxandrolon podáván pro podporu tělesného růstu, nicméně tato metoda léčby není všeobecně akceptována. U žen slouží jako prevence před osteoporózou. Také se užívá jako podpůrná léčba při onemocnění AIDS, při zhoršeném hojení ran, či při popáleninách. Každá anabolická látka sebou s užíváním nese nežádoucí účinky. I přesto, že má velmi slabé androgenní účinky, není vyloučeno prohloubení hlasivek, zvýšený růst chlupů či rozšíření klitoris u žen. Další nežádoucí účinky mohou být například zhoršené akné, dušnost, otoky v oblasti kotníků či nohou, snížené množství spermatu, obtížné až bolestivé močení, potíže se spánkem, potíže s játry se mohou projevit pocitem únavy, ztrátou chuti k jídlu, jílové zbarvení stolice, zažloutlá kůže či oči. V případě jakéhokoliv nežádoucího účinku by měl sportovec navštívit svého lékaře a potíže odborně konzultovat. Oxandrolon by neměli užívat sportovci s podezřením rakoviny prsu, či prostaty, dále sportovci s vysokou koncentrací vápníku v krvi či těhotné ženy (Llewellyn, 2015).

1.5.2 Furosemid

Jak již bylo zmíněno více, furosemid patří do lékové skupiny diuretika, který má za úkol blokovat vstřebávání iontů a zvýšit množství moči, pro odstranění přebytečné vody z těla. Furosemid se užívá nejen jako terapeutikum při srdečních, jaterních, nebo ledvinových potížích, ale slouží i sportovcům pro dokončení soutěžní postavy v kulturistice, či atleti pro rychlé snížení tělesné hmotnosti. Sportovci tento lék užívají jak pro rychlejší odstranění zakázaných látek z organismu, tak pro jeho krátký poločas rozpadu, a tím i nejspolehlivost ze vzorku moči s tím, že vzorek není odebrán do 48 hodin po poslední dávce (Cadwallader a kol, 2010).

Furosemid spolu s dalšími diuretiky je zařazen do seznamu zakázaných látek Světovou antidopingovou agenturou, kvůli jeho schopnosti krýt jiné zakázané látky (Anti-doping database, 2015).

Užívání furosemidu často vede k nežádoucím účinkům jako je dehydratace organismu, svalové křeče, snížení objemu krve s následným snížením krevního tlaku, nebo také těžké elektrolytické dysbalance, a tím i rozvrat acidobazické rovnováhy (Fourcroy, 2008). Elektrolyty jsou nabití ionty, kdy mezi kladně nabití ionty řadíme především ionty sodíku a draslíku. Normální hodnota draslíku v krvi je 3,8-5,4 mmol/l. V případě užívání furosemidu může nastat hypokalemie, která způsobuje narušení normálního srdečního rytmu a dochází často k arytmií. Naopak mezi záporně nabití ionty řadíme ionty chloru. Elektrolyty jsou do těla dodány potravou a jejich koncentrace je regulována množstvím vyloučené moči (Tesař, 2010).

1.5.3 Clenbuterol

Clenbuterol je syntetická látka působící stimulačně na centrální nervovou soustavu, konkrétně na beta-receptory vyskytující se v některých orgánech jako je srdce a plíce. Řadí se do skupiny léčiv bronchodilatancia. Clenbuterol způsobuje uvolnění hladké svaloviny kolem průdušnice, poté dochází k rozšíření průdušek, a tím usnadňuje dýchání lidem trpícím astma bronchiale, nebo alergiemi. Rozšíření průdušek není jediná vlastnost, pro kterou se užívá hlavně v kulturistice. Jsou to i jeho termogenní účinky,

s následným celkovým zrychleným metabolismem, a tím snížení množství tělesného tuku. Dále zabraňuje nežádoucímu katabolickému procesu a zároveň podporuje proces anabolický. Clenbuterol se také používá v zemědělství, kdy se například podává skotu, pro zvýšení podílu libového masa (Spiller a kol., 2013).

Nežádoucí účinky jsou závislé na dávce a na kombinaci s jinými léky jako je například kofein, efedrin, nebo aspirin. V takovém případě je nadlimitně zatěžovaná srdečně cévní soustava a kombinace clenbuterolu se 3 uvedenými látkami se nedoporučuje. Nicméně časté vedlejší účinky nejsou nijak velké, ale přesto se objevují v podobě bolesti hlavy, svalovým třesem a to obzvláště třes rukou. Dále se pozoruje nervozita, nespavost, nadměrné pocení, bušení srdce, vysoký krevní tlak. Tyto účinky časem vymizí, poněvadž vzniká tolerance a tělo se adaptuje (Spiller a kol., 2013).

Clenbuterol se ve většině případů užívá v tabletách, které jsou v množství 0,02mg, nebo 0,04mg a denní dávka by neměla přesáhnout 0,1mg, s tím že po 3 týdnech by se měl vysadit (Spiller a kol., 2013).

V případě kontroly na užívání clenbuterolu komisař odebírá vzorky moči a pomocí hmotnostní spektrometrie se potvrdí, či vyvrátí přítomnost zakázané látky v organismu sportovce (Spiller a kol., 2013).

1.5.4 Erythropoetin

Erythropoetin, známý pod zkratkou EPO, je glykoproteinový hormon tělu přirozený. Skládá se ze 165 aminokyselin se 4 komplexními polysacharidovými řetězci připojenými k peptidu na 4 vazebných místech. Produkují ho ledviny a jeho úloha v těle je stimulovat tvorbu červených krvinek (erytrocytů) v kostní dřeni (Richterová, 2013). Funkce erytrocytů je založená na transportu dýchacích plynů (Burdová, 2012). Za účinkem dopingů sportovce při sportu je zakázaný, protože dalším účinkem EPO je zlepšení vytrvalosti a redukci času zotavení po fyzickém výkonu. Zásadní účinek EPO, je nárůst počtu erytrocytů v krvi. Přirozenou cestou lze legálně zvýšit počet erytrocytů tréninkem a pobytem ve vysokých nadmořských výškách, či kyslíkových stanech (Antidopingová agentura SR, 2016).

Nežádoucí účinky a zdravotní rizika při užívání EPO jsou zvýšení viskozity krve, zvýšení rizika arteriální hypertenze, zvýšení rizika tromboembolických příhod například srdeční infarkt, nebo cévní mozková příhoda (Rosina a kol., 2013).

1.5.5 Růstový hormon

Růstový hormon se zkratkou GH z anglického názvu growth hormone je malý protein, který produkuje hypofýza a následně se vylučuje do krevního řečiště. Produkce růstového hormonu je řízena souborem hormonů produkovaných spodní částí mozku (hypotalamem) a slinivkou břišní. Hladina GH vzroste po fyzické námaze, úrazu a ve spánku. Produkce GH stoupá během dětství, poté vrcholí během puberty a opět klesá od středního věku člověka. V dětském věku stimuluje růst kostí a chrupavek, proto je předepisovaný jako lék pro děti s nedostatkem GH a s velmi malým vzrůstem. Hlavní účinek a důvod zneužívání GH je jeho schopnost podpořit růst svalové hmoty a snížení tělesného tuku (Holt, 2008).

Lidský růstový hormon somatotropin je polypeptid, který se skládá ze 191 aminokyselin a vzniká v adehypofyzárních somatotropech. Somatotropin je nepostradatelný v dětství, kdy řídí tělesný růst, zatímco v dospělosti působí na metabolismus. Důvod zneužívání somatotropinu je jeho vliv na zvyšování svalové hmoty, síly a také zvyšuje odolnost vůči zátěži. Jeho důležitá vlastnost spočívá ve zlepšení hojení ran, s následnou kratší dobou léčení. Užívá se především ve sportech orientovaných na sílu sportovce. Tsomatotropin užívají plavci či cyklisti (Clark, 2009).

Lidský choriogonadotropin (hCG) je hormon produkovaný v těhotenství již od 7. dne po oplození buňkami trofoblastu. hCG stimuluje produkci testosteronu u mužských plodů. U dospělých mužů užívajících hCG stimuluje tvorbu testosteronu a zlepšuje spermatogenezi. Slouží jako prevence atrofie gonád při dlouhodobém zneužívání AAS. Také se po užití zvyšuje výkonnost a to zejména v atletice (Clark, 2009).

1.5.6 Inzulin

Inzulin je peptidový hormon, který lidské tělo produkuje přirozeně beta buňkami. Ty jsou uloženy v Langerhansových ostrůvcích ve slinivce břišní. Pro jeho přirozený

výskyt v lidském těle má výhodu pro sportovce jeho neodhalitelnost při užívání. Hormon umožňuje snížit hladinu krevního cukru v krvi (glykémie). Inzulín a jeho anabolický efekt je založen na zvyšování svalové hmoty díky tvorbě glykogenu, kterým se živí svalové buňky během fyzického výkonu. Inzulin dále zabraňuje odbourávání svalových bílkovin. Užívání inzulínu je časově náročné a jeho nesprávná aplikace může mít fatální následek. Chybné použití inzulínu může vést k rozvoji diabetu mellitu, dlouhodobé poškození orgánů, kómatu nebo smrti. Nejčastěji se podává 3krát denně a to hned po probuzení, v polovině dne, a pak bezprostředně po tréninku. Inzulíny často užívané jsou Humalin N, Humalin R a Humalog. Liší se dobou užívání mezi jednotlivými dávkami. Injekční možnost aplikace hormonu jsou tři: buď to žilně (intravenózně), podkožně (subcutálně), nebo do svalu (intramusculárně). Nejčastěji se ovšem aplikuje inzulín subcutálně (Pavlovic a kol., 2016).

Nejobávanější nežádoucí účinek při zneužívání inzulínu představuje hypoglykemické kóma. Jedná se o stav, kdy hladina krevního cukru klesá pod hodnotu 3,3mmol/l. Příčina vzniku hypoglykemického stavu spočívá v nerovnováze mezi hladinou glukosy a inzulínu v krvi. Při akutním stavu hypoglykémie existuje velmi důležitá včasná a rychlá pomoc. Při stavu hypoglykémie postačí rychlá aplikace jednoduchého sacharidu do těla postiženého. Pokud tomu tak není, může nastat i smrt. Chronický nežádoucí účinek zastupuje inzulínová rezistence, s rizikem vzniku diabetu mellitu, či hypertenze (Pitřhová, 2006).

1.6 Formy a způsoby aplikace zakázaných látek

Steroidy jsou různé, ať už po stránce účinku, nebezpečí, nebo formou skupenství a zvolenou metodou aplikace. Nejde zcela určit, která metoda aplikace může být bezpečná, a jiná nikoliv. Vždy sportovec musí mít na vědomí, že se jedná stále o chemickou látku, která působí na tělo, ať už pozitivně, nebo negativně. Při užití steroidů ve formě tablet, které prochází trávicím traktem, zatěžuje tak játra, ledviny a jiné cílené orgány, na které má užitá látka další vliv. Užívání čípku je oblíbené z důvodu rychlé absorpce v konečníku a snadné bezrizikové aplikaci. Méně častá,

a také bezriziková aplikace je využití náplasti, která obsahuje zakázanou látku, která se postupně vstřebává do těla uživatele. Pokud si zvolí sportovec zakázanou látku, která se vyskytuje ve skupenství kapalném, jsou v úvahu pouze dvě možnosti aplikace. První možnost existuje zvolení aplikace pomocí kapek či inhalace, které se aplikují na nosní sliznici, která má vysoké prokrvení, s vysokou schopností absorbovat vdechnuté látky. Tato metoda je z hlediska aplikace téměř bezriziková, ovšem v závislosti na užívané látce a době užívání. Bude-li se jednat o látku stimulující například metanfetamin, může dojít k podráždění s následným krvácením z nosu, s následnou perforací nosní přepážky, při častém užívání. Druhá možnost vpravení kapalné zakázané látky do těla sportovce je aplikace jehlou. Podle užívané látky se rozlišuje aplikace pod kůži (subcutánně, s.c.), dále přímá aplikace do krevního řečiště (intravenózně, i.v.) a do svalu (intramusculárně, i.m.). Tato metoda, kde je využívána jehla, samozřejmě sebou nese závažná rizika, která mohou poškodit zdraví sportovce. Jde především o dodržení hygienických zásad, které začínají zejména u sterility používaných jehel, stříkaček a ampulek, aby nemohlo dojít k přenosu nemocí přenášené krví jako například přenos viru HIV, nebo hepatitidy typu B. Další riziko nastává v případě, kdy sportovec si aplikuje steroid injekčně sám a není dostatečně informován o správné aplikaci. Užívá-li látku určenou výhradně do svalu, nebo pod kůži je důležité, aby místo aplikace bylo dodrženo. Pokud by byla látka určena k aplikaci do svalu nedopatřením aplikovala intravenózně, existuje vysoké riziko poškození zdraví. Proto je značně důležitá takzvaná aspirace (zpětné natažení pístu stříkačky), která nám prokáže, zda jsme hrotem jehly ve svalu, nebo v žíle (Vytejšková a kol., 2015).

1.7 Dopingové metody

1.7.1 Manipulace s krví a krevními komponentami

Zákaz této metody je z důvodu zvýšení transportní kapacity pro kyslík. Do zakázané metody užívané v kulturistice v kategorii zvyšování přenosu kyslíku patří jednak krevní doping, tak i umělé přenašeče kyslíku a plasmaexpandéry.

a. Krevní doping

Zákaz metody krevního dopingu byl vydán v roce 1985, ovšem vývoj této metody trval několik let, a to již od roku 1972, kdy byl poprvé vyzkoušen s tím, že sportovci nejdříve zneužívali cizí krev. Později sportovci začali zneužívat krev vlastní. Krevní doping představuje podání erytrocytů sportovci za účelem podpořit kapacitu krve k lepšímu přenosu kyslíku. Sportovec na tento doping musí být předem připravený, poněvadž nejčastěji se odebere krev dotyčnému, který ji chce zneužít. Odběr krve by měl být proveden přibližně 1-1,5 měsíce před soutěží, a to zejména ze zdravotních důvodů pro dostatečnou obnovu zásoby krve, která byla snížena odběrem krve. Z odebrané krve se oddělí erytrocyty, které jsou následně zmrazeny. Před závody jsou erytrocyty opět rozmrazeny a podány sportovci, což má za následek zvýšený počet erytrocytů v krvi, a tím i možnost dodávat více kyslíku svalové tkáni, s výsledkem zlepšení vytrvalostních schopností sportovce. Pochopitelně existuje také možnost využít krev od dárce, to ale nese sebou zdravotní rizika jako například přenos nákazy přenosnou krví, nebo také možnost vzniku alergické reakce sportovce na jinou krev (Rosina a kol, 2013).

b. Umělé přenašeči kyslíku

Látka Oxygen Carries se v medicíně využívá jako nosič kyslíku, především po nehodách, či operacích, kde je komplikace rychlá ztráta velkého množství krve. Ve sportovním odvětví se užívá pro zvýšení přepravní kapacity krve. Druhá schopnost této látky spočívá v oddálení nástupu anaerobního metabolismu s následným nepřímým snížením hladiny laktátu v těle (Rosina a kol. 2006).

Do roku 2009 se metoda krevního dopingu považovala za nezjistitelnou. Nicméně německý vědci ve Freiburgu odhalili metodu, jak rozpoznat dodání i krve vlastní. Po vpravení erytrocytů do těla sportovce se začnou nepatrně rozpadat a právě tyto rozpadlé erytrocyty, které po rozpadu zanechávají zbytky buněčných membrán, se dají laboratorně prokázat. Dále je možné prokázat nově vzniklé leukocyty, které se tvoří pro odstranění zbytků po rozpadu erytrocytů (Rosina a kol, 2013).

O látce zvaná oxyglobin se hovoří jako nástupce erytropoetinu. Oxyglobin je vyráběný z krve poražených krav. Vlastnosti této látky jsou obdobné, to znamená, že také dokáže okysličovat organismus, ovšem s rozdílem od erytropoetinu nezvyšuje množství erytrocytů. Nicméně riziko poškození zdraví je vysoké, protože se nevylučuje možnost nakazit se nemocemi krav, a to od otrav krve, až po nebezpečí genetických poruch (Mottram, 2011).

1.7.2 Chemická a fyzikální manipulace

Jedná se především způsob podání cizí moči, nebo užití látek, které mění integritu a validitu odevzdaných vzorků. Je zakázáno jakýmkoliv způsobem pozměnit či zaměnit moč svoji za cizí. Mezi metodu fyzikální se řadí také cévkování, které sportovci umožní vyprázdnit močový měchýř a poté vpravit moč cizí, která neobsahuje žádné zakázané látky. K uskutečnění tohoto podvodu slouží opasky s umělým přirozením, kam vede cévka, která je vsunuta do vaku s močí bez zakázaných látek, který je připevněn na zadní straně opasku. Při následné kontrole není odebrán vzorek moči sportovce, ale moč cizí osoby, která svou moč poskytla k provedení podvodu (Slepička a kol, 2000).

1.7.3 Genový doping

Genový doping tvoří jednu z nejnovějších metod. Jde především o neterapeutické užití genů, genetických elementů či buněk, které mají za úkol navýšit sportovní výkonnost. To znamená, že se do těla sportovce vpraví určitý genotyp se zakódovanou informací, která má vliv na lepší předpoklad sportovní výkonnosti. Látky IGF-I a myostatin jsou zařazeny do genového dopingu. IGF-I se po aplikaci odbourává během několika hodin, nemá tedy dlouhodobý účinek. Je-li IGF-I podán lokálně do cílového svalu, účinek má pouze v místě aplikace. Nebezpečí při injekční aplikaci spočívá zejména v chybném systémovém podání do oběhového systému. V takovém případě hrozí poškození srdečního svalu. IGF-I je také růstovým faktorem pro buňky nádorové, a tak při systémovém podání může dojít k rozvoji nádorového onemocnění. Podle studie provedené na laboratorních myších bylo zjištěno, že přítomnost IGF-I je prokazatelná pouze ze svalové tkáně nikoli z krve (Fušek, 2012).

1.8 Zdravotní důsledky užívání dopingu

Riziko poškození zdraví při, nebo po užívání steroidů záleží na mnoho faktorech. Každý člověk je jiný, originální a každý reaguje na danou látku jinak. Záleží na době užívání steroidů, podávané látce, způsobu aplikace, zdravotním stavu před užíváním, dále záleží na celkovém životním stylu sportovce, na kombinování látek, nebo genetické predispozici. Zdravotní důsledky užívání dopingu jsou velice individuální.

1.8.1 Fyzické

Poškození zdraví, které nastane po užívání zakázaných látek, se liší v závislosti na užívané látce. Nicméně každá přijatá látka obsažena v krevním řečišti putuje krví do jater. Játra jsou konečným orgánem průchodů steroidů tělem uživatele. Metabolická aktivita stimuluje změnu jaterních buněk, a to především po užití AAS perorálně. V případě užívání steroidů, kde je hlavní účinná látka testosteron, se sportovec vystavuje riziku neplodnosti, která může být i nevratná, poněvadž přítomnost jiného testosteronu, než toho vlastního způsobuje útlum přirozené produkce. Změny mohou nastat i v libidu sportovce pokud užívá AAS v malých dávkách, jeho libido se z pravidla zvyšuje, ovšem při nadměrných pravidelných dávkách projevy jsou opačné. Po užívání steroidů klesají imunoglobuliny A a G, který zodpovídají za ochranu organismu. Velmi často dochází při užívání steroidů ke gynekomastii. Gynekomastie představuje zvětšení mléčné žlázy u mužů, díky vyšší hladině hormonu zvaný estradiolu, který reguluje velikost mléčné žlázy. Po zvětšení mléčné žlázy nastupuje nadměrná citlivost a bolestivost prsních bradavek. Následné vysazení steroidů snižuje citlivost i bolestivost ustupuje, nicméně vytvořený vazivový základ prsní tkáně zůstává zvětšený. Takové případy se velmi často řeší plastickou operací. Také při dlouhodobém užívání steroidů byla zjištěna zvýšená genotoxicita, především změna na chromozomálních zlomech deoxyribonukleové kyseliny (DNA), což může zvyšovat riziko nádorových onemocnění a u budoucích potomků uživatele riziko vrozených vývojových vad (Pyšný, 2006).

1.8.2 Psychické

Psychické poruchy jsou především ve změně chování, hlavně vzestupem agresivity a násilného chování. Poruchy jsou pozorovány také v oblasti poruchy psychických funkcí. Pozitivní změny mohou být v podobě euforie, vzestup sebevědomí a libida, nebo také vzestupu energie. Avšak steroidy způsobují také poruchy negativní například nespavost, neklid, strach, paranoidní přeludy, tendence k sebevraždě nebo sklon ke kriminálním deliktům včetně vražd. Po vysazení steroidů mohou nastat depresivní stavy, touha po dalším steroidu (Jansa a kol., 2007).

1.8.3 Sociální

Jak už bylo zmíněno výše, užívání steroidů zvyšuje agresivitu a násilí sportovce, která se odráží v jeho společnosti, a to především v okruhu rodinném. Svou rodinu může sportovec ztratit následkem užívání steroidů jak z hlediska změny chování, které se pohybuje od fyzického ubližování, až po trestné činy, za které může být sportovec odsouzen, a také zbaven svobody. Samozřejmě porucha chování není jediný následek narušení sociálního soužití. Velmi často se užívání dopingu odráží na financích, ať už jednotlivých či rodinných úspor, poněvadž doping je velmi drahá zábava. Sportovci si tedy často přivydělávají také prodáváním zakázaných látek, to se pochopitelně dopouštějí trestné činnosti, za kterou mohou být opět odsouzeni. Následně užívání dopingu, vede k užívání drog. I přesto, že sportovec může dogy užívat pouze rekreačně, vždy je zde riziko vzniku závislosti na droze, a to jak psychické, tak i fyzické (Jansa a kol., 2007).

2. Cíl práce a výzkumné otázky

2.1 Cíl

Zmapovat důvody užívání nelegálních látek a jejich vliv na zdraví dotazovaných probandů.

2.2 Výzkumné otázky

Výzkumná otázka č. 1:

Za jakých okolností se sportovci poprvé setkali s nelegálními látkami?

Výzkumná otázka č. 2:

Za jakých okolností sportovci poprvé užili nelegální látku?

Výzkumná otázka č. 3:

Jaké znalosti o nelegálních látkách sportovci mají?

Výzkumná otázka č. 4:

Jaké změny zaznamenali sportovci po užití nelegální látky?

3. Metodika práce

Pro zpracování praktické části mé bakalářské práce jsem zvolila kvalitativní metodu výzkumného šetření. Data jsem získala pomocí nestandardizovaného, polostrukturovaného rozhovoru, který jsem provedla s amatérskými kulturisty v okrese Český Krumlov.

Vzhledem ke skutečnosti, že v mém okolí je mnoho mladých mužů, kteří užívali, či užívají nějaký doping, zaměřila jsem se ve výzkumu především na jejich zdravotní stav před užíváním a následně po užívání. Dále jsem se respondentů dotazovala na konkrétní užívané látky. Hlavním cílem rozhovorů bylo zjištění, jaký vliv měl doping na jejich zdraví. Ať už se jednalo o změny fyzické, psychické, sociální, nebo nežádoucí účinky, které respondenti zaznamenali.

Rozhovor se skládal ze 4 hlavních částí, které obsahovaly předem navrhnuté otázky. V první části byly obecné otázky zaměřené na jejich osobu, jako je věk dále vzdělání, profese, jak dlouho se věnují budování svalové hmoty a jejich současný zdravotní stav. Druhá část otázek byla zaměřena na obecné vědomosti, které respondenti mají o problematice dopingů. Následná třetí část se zabývala o prvním styku s látkou a o bezpečnosti užívání. Čtvrtá část rozhovoru se zabývala změnami, které nastaly při a také po užívání dopingů. Konkrétní otázky s odpověďmi jsou uvedeny v příloze.

Celkem bylo provedeno 12 probandů, díky kterým byla naplněna saturace výzkumného vzorku. Veškeré rozhovory byly se souhlasem respondentů nahrány na diktafon a poté všechny přepsány do textové podoby.

Analýza dat z rozhovorů byla provedena pomocí kódování a kategorizování prostřednictvím metody papír a tužka podle Švaříčka a kol. 2013. Jako názornou ukázkou kódování rozhovorů je uvedena v příloze na obrázku č. 1-3.

3.1 Charakteristika výzkumného souboru

Výzkumný soubor tvoří zdraví muži, kteří se věnují amatérské kulturistice převážně několik let, kdy věk probandů je od 20 do 48 let. Vybraní byli pomocí metody snowball sampling. Tato metoda je založena na technice postupného získávání probandů na základě doporučení těch, se kterými již byl rozhovor proveden. Výzkum byl proveden v březnu, roku 2017.

4. Výsledky

4.1 Kategorie- Informovanost probandů o doping

Kategorie

Informovanost o doping

Podkategorie

Kódy

Představy o doping

- Podpora výkonu, síly a regenerace
- Steroidy
- Nárůst svalové hmoty
- Nelegální jednání ve sportu
- Terapeutické využití zakázaných látek

Zakázané látky

- Anabolické steroidy
- Hormony
- Stimulancia
- Narkotika
- Spalovače tuků

Zakázané metody

- Chemická manipulace
- Fyzická manipulace
- Krevní doping
- Genetický doping

Zdroj informací o doping

- Fitness trenér
- Dealer zakázaných látek
- Odborné knihy
- Internet a televize
- Přátelé
- Odborné časopisy
- Odborné studie

Kategorie Informovanost o dopingů se tývá znalostí uživatelů zakázaných látek v kulturistice o všeobecné problematice dopingů. V této kategorii byly zpracované 4 podkategorie. A to: představy o dopingů, zakázané látky, zakázané metody a zdroj informací o dopingů.

4.1.1 Představy o dopingů

Tato podkategorie se tývá především toho, jaké mají probandi ponětí o tom, co to vlastně doping je. Odpovědi se příliš nelišily. Z rozhovorů byly vytvořeny kódy: podpora výkonu, síly a regenerace, steroidy, nárůst svalové hmoty, nelegální jednání ve sportu, a terapeutické využití látky. Nejvíce však probandi uváděli, že ve spojení s dopingem mají podporu fyzického výkonu, síly, regenerace tkání. Co uvedl každý tázaný, byla odpověď podpora růstu svalové hmoty, a také častá odpověď byla obecně steroidy. Někteří uvedli, že některé zakázané látky se mohou také využít v lékařství, ale užívání dopingů ve sportu je jednání nelegální, jako například proband č. 5, který uvedl: „*Představím si něco co je zakázané, nelegální. Představím si podpůrné látky, které pomůžou cvičencům zlepšovat se. Ale také látky, které mají své místo i v lékařství a mnoho lidem pomohly.*“ Dále proband č. 2 uvedl: „*No tak určitě steroidy, anabolika, zvyšování lidských možností a podpoření svalů k růstu.*“ Také proband č. 8 odpověděl: „*No je toho víc. Přece jenom je to velká problematika současného stavu a doping je snad všude, kam se podíváš. Ale hned jak jsi řekla, co si představím, tak je to hned nějaký steroid, nebo něco co mi pomůže dosáhnout lepších výsledků, jakých bych naturálně nikdy nedocílil. Takže si představím zlepšování těla, že mám možnost mít víc svalů a také i zvýšení síly.*“

4.1.2 Znalost zakázaných látek

Tato podkategorie se věnuje znalostí probandů, o skupinách zakázaných látek. Skupin není mnoho, proto respondenti dohromady vyjmenovali všechny. Nicméně nejvíce známe, jsou anabolické steroidy. Ty byly jmenované v každém rozhovoru bez zaváhání. Například proband č. 8 uvedl: „*Asi hned mě napadly anabolika, pak stimulancia no a hormony. Tyhle 3 skupiny jsou asi i nejužívanější.*“

Ovšem nejméně jmenovaná skupina zakázaných látek byli narkotika. Tuto skupinu uvedli pouze 2 probandi a to č. 1, který uvedl: „*AAS, růstové hormony, stimulancia a také narkotika*“. A č. 12, ten uvedl: „*Všechny. Anabolika, narkotika, hormony, stimulanty, spalovače*“.

4.1.3 Znalost zakázaných metod

Tato podkategorie byla zaměřena na to, zda probandi znají jiné možné metody považované za doping. Byly vytvořeny kódy: chemická manipulace, fyzická manipulace, krevní doping, a genetický doping Pro probandy to byla zvláště obtížná otázka. Naprosto všichni označili chemickou manipulaci, nicméně další možné metody už moc neznají. Jako uvedl proband č. 11: „*Tak užívání tablet nebo píchání látky injekcí*“. Tento styl odpovědí byl velice častý. Také se našel proband č. 1, který byl velmi dobře informovaný a uvedl: „*V kulturistice se užívá hlavně chemie, ale vím, že se u kontrol i podvádí se vzorky moče. V cyklistice je rozšířený krevní doping, protože tam potřebují sportovci hlavně podpořit vytrvalost. A v profesionální kulturistice je genový doping*“. I přesto, že tato otázka byla pro probandy obtížná, tak pouze proband č. 6 si s otázkou nedokázal poradit a odpověděl: „*Nevím*“.

4.1.4 Zdroje informací

Tato podkategorie byla vytvořena za účelem zjistit, z jak validních zdrojů čerpali informace o užívaných látkách. Byly vytvořeny podkategorie: fitness trenér, dealer zakázaných látek, odborné knihy, internet a televize, kamarádi, odborný časopisy a odborné studie. Probandi byli mladí lidé, kteří jsou v současné době moderní technologie velice gramotní. Z toho vyplývá i převážná odpověď byla internet. Další častý zdroj informací uváděli své známé, jako uvedl proband č. 8: „*Jelikož se pohybuju snad většinu mého času ve fitku, tak jednoznačně od starších chlapů. Vypτάval jsem se všech, kdo byl ochotný mi něco říct, ale zase ne každý se chce k tomu přiznat, i když je to na první pohled jasné. Tak po tom co mi něco řekli známí a kamarádi, chtěl jsem si to jednak ověřit a taky drobet prohloubit. Projížděl jsem internet, různé stránky. Dále pouze 2 dotazovaný uvedli, že se informovali o zakázaných látkách z odborných knih.*

Tuto informaci uvedl proband č. 1: „*Nejprve od trenéra ve fitku, kam jsem chodíval a později přesnější informace například jak dávkovat, nebo jak kombinovat látky, aby byl co nejlepší výsledek od dealera steroidů. Ale nejvíce z knihy, už si nevzpomínám na název, ale byla žlutá. V této knize se psalo vše, co s cvičením souvisí. Například tam byli informace o doplňcích stravy, steroidech, ale i lécích. Jinak z časopisů ne, protože tam se propaguje spíše to proč nesypat, ale mě zajímal opak. Někdy i z internetu, ale bylo obtížné najít nějaký kvalitní článek, a když už jsem něco našel, tak jedině v angličtině, tak jsem si alespoň procvičil jazyk*“.

A druhý proband č. 10 uvedl: „*Kromě známých, tak jsem čerpal hlavně z internetu, ale měl jsem i knihy přímo o steroidech, kde ale bylo vše i o výživě, tréninku, a tak nějak vše co se kulturistiky týče*“.

4.2 Kategorie: Užívání dopingu

Kategorie užívání dopingu byla zaměřena na zjištění, jaké zakázané konkrétní látky probandi užívali, a také na důvody užívání.

4.2.1 Užívané látky

Podkategorie užívání dopingu byla zaměřena na zjištění, jaké zakázané konkrétní látky probandi užívali. Byly vytvořeny kódy: oxandrolon, stanozolol, testosteron, clenbuterol, anabol, růstové hormony, efedrin, boldenolon, sustaject 250, nopasim, nandrolon a T3. Látka pod názvem stanozolol byla uvedena celkem od jedenácti probandů. Poté nejvíce často uvedená látka byl anabol a clenbuterol. Tyto látky celkem užívalo 5 dotazovaných. Například proband č. 1 uvedl: „Užíval jsem 6 látek najednou. Sustanon, deca durabolin, anabol, atanozolol, clenbuterol, hCG“.

Všichni probandi označili výše uvedené látky, které se zahrnují do anabolických steroidů až na efedrin, clenbuterol a hormonštítné žlázy T3. Pouze probande č. 11, neužil žádný anabolický steroid. Uvedl: „Protože jsem byl hodně tlustý, tak jsem užíval jen clenbuterol“.

4.2.2 Důvody užívání

Tato podkategorie byla vzhledem k mé bakalářské práci velice důležitá. Je zaměřená na zjištění důvodů užívání dopingu. Byly vytvořeny kódy: nárůst svalové hmoty, nárůst fyzické síly, úbytek tělesného tuku a zdravotní důvody. Důvod, který se opakoval v každém rozhovoru, byl nárůst svalové hmoty. Například proband č. 7 uvedl: „Určitě za účelem zvýšení svalové hmoty a výkonosti“. Nebo také respondent č. 11 uvedl: „Už jsem říkal, že jsem byl tlustý a chtěl jsem pomoc v hubnutí, tak mi kamarád doporučil Clenbuterol, který měl zezačátku i anabolický efekt, ale hlavně hodně pátil tuku“. Nicméně pouze dva dotazovaný uvedli užívání dopingu z důvodu zdravotního. Jako první proband č. 2 uvedl: „Chci se držet ve formě a oddálit proces stárnutí, takže i zdravotní hlediska“. A druhý proband č. 5, který užíval doping, také z důvodu zdravotního uvedl: „Pro zlepšení kondice kloubů a úponů. Vzpomínám si, když jsem byl v 25 letech po operaci kolene, měl jsem od doktora na předpis AAS, ale už si nevzpomínám, co to bylo za látku“.

4.3 Kategorie: Zdraví a doping

Kategorie Zdraví a doping je velice důležitá část, vzhledem k tomu, že zdraví je pro každého člověka značně významný faktor kvalitního života. A právě doping může zdraví ovlivnit jak pozitivně tak i negativně. Také může být rizikový pro zdravotní stav jak krátkodobý, tak i dlouhodobý. V této kategorii byly vytvořeny podkategorie: věk prvního užití zakázaných látek, terapeutické využití zakázaných látek, nejbezpečnější užití a kontrola zdravotního stavu.

4.3.1 Věk bezpečného užití zakázaných látek

Tato podkategorie zkoumala názor probandů, od kdy je bezpečné užívání nějakého dopingu. Byly vytvořeny kódy: 20 let a více, 25 let a více, 35 let a více a nikdy. Názory na tuto položenou otázku byly různé. Například tři probandi uvedli, že užívání dopingu není v žádném věku bezpečný. Takto odpověděl proband č. 3, který uvedl: „*Nikdy! Vždy je riziko poškození zdraví*“. Značně obsáhle odpověděl proband č. 2: „*Záleží na každém. Podle mě by si kluci měli nejprve vybudovat nějaký základ. Pár let cvičit naturálně a až když dojdou k fázi, kdy už to nejde tak pak ano. Jinak ze zdravotního hlediska si myslím, že kolem 20 let už by teoreticky mohli, ale určitě ne dříve, kdy se tělo ještě vyvíjí*“. Dále proband č. 4 uvedl: „*Nezáleží na věku, ale na tom, zda se užívá s rozmyslem*“.

4.3.2 Věk prvního užití zakázaných látek

Tato podkategorie zjišťuje, kdy poprvé probandi užili doping. Byly vytvořeny kódy: do 20 let, 20-25 let, 41 let. Dotazovaný nejvíce užili první doping právě ve věkové kategorii od 20 do 25 let. Jak uvedl proband č. 10: „*Myslím, že ve 23 letech, kdy už jsem cítil, že moje možnosti a schopnosti dále nemůžou jít*“. Proband č. 3, který užil první doping, byl velmi mladý. Uvedl: „*Ve 14 letech*“. A na druhé straně, nejpozději ze všech dotazovaných mužů byl proband č. 5, který uvedl: „*Ted, v mých 42 letech*“.

4.3.3 Terapeutické využití zakázaných látek

Zakázané látky ve sportu jsou často využívány v lékařství, díky své schopnosti urychlení regenerace tkání. Tato podkategorie zkoumá, jaké mají dotazovaný znalosti o účinku na tělo nejen z hlediska zlepšení vzhledu. Byly vytvořeny kódy: deca durabolin, sustanon, hormony, clenbuterol, hormon štítné žlázy T3. Často probandi uváděli zakázanou látku clenbuterol, který se užívá při chronickém onemocnění dýchacích cest astma bronchiale. Například proband č. 11 hovořil především o této látce a uvedl: „*No, clenbuterol je na léčbu astmatu a T3 při špatné funkci štítné žlázy*“. Nebo také proband č. 8 uvedl: „*Všeobecně steroidy urychlují regeneraci tak pomáhají i hojit rány. A právě jak jsem bral Clenbik, tak ten se užívá při astmatu*“.

A proband č. 10 uvedl: „*Ještě aby ne. Snad většina byly užívány nejprve jako lék, ale lidé jsou všímaví a zjistili, že mimo léčení umí tyto látky taky něco jiného. Vím o clenbuterolu, tím se léčí astma a plno anabolických steroidů urychlují regeneraci*“. Ovšem nejvíce informovaný o této problematice byl proband č. 1, který uvedl: „*Určitě jo. Například deca durabolin se používá k léčení kloubů vazů a šlach. Dokáže natáhnout vodu do kloubů spolu s živinami. Nebo se užívá při popáleninách, protože zlepšuje hojení a regeneraci poškozené kůže. Taky sustanon se používá při nedostatku testosteronu. To jsem se dočetl v příbalovém letáku. V Americe se užívá růstový hormon na hojení šlach, vazů a úponů. clenbuterol se užívá při léčbě astmatu a inzulin při cukrovce. Víc mě už nenapadá, ale bude jich určitě ještě hodně*“.

4.3.4 Nejbezpečnější aplikace zakázaných látek

Podkategorie zabývající se bezpečností aplikace měla za cíl zjistit znalost a názor dotazovaných o nejbezpečnější vpravení zakázané látky do těla. Byly vytvořeny pouze dva kódy: injekčně a orálně. Pouze 2 probandi uvedli za bezpečné užití zakázaných látek ústy, tedy metodou orálního užití tablet. Proband č. 4 uvedl: „*Myslím, že orální užití tablet*“. Zatím co proband č. 7 uvedl odpověď: „*Orálně, tam se nedá nic zakazit, ale z hlediska toxicity pro tělo bude injekční podání bezpečnější*“. A konečně proband č. 6 tuto otázku zodpověděl nadmíru sebevědomě: „*Určitě injekčně ať už do svalů, nebo pod kůži. Pokud se dodrží správná aplikace, tak je riziko s užitím minimální. Naopak tablety jdou přes žaludek do krve, jater, ledvin a látka moc zatěžuje organismus*“.

4.3.5 Kontrola zdravotního stavu u lékaře

V této podkategorii byly vytvořeny kódy pouze tři. A to: odběr krve, odběr moči, měření krevního tlaku, a žádné. Podkategorie se věnovala kontroly zdravotního stavu u lékaře. Více než polovina dotazovaných uvedla, že žádné vyšetření u lékaře nepodstoupili. Kupříkladu proband č. 6 uvedl: „*Ne. Když je člověk mladý, tak se na zdraví moc neohlíží. Navíc jsem byl opravdu mladý, když jsem užil první látku a kdybych přišel k pediatrovi, asi by mě nepochválil*“. Naopak proband č. 11

se k užívání nelegálních látek postavil zodpovědně a uvedl: „*Jo, než jsem začal užívat T3, tak jsem byl vyšetřen obvodním lékařem na funkci štítné žlázy a bylo vše v pořádku*“.

4.4 Kategorie: Pozorované změny

Pozorované změny

Fyzické změny

- Nárůst svalové hmoty
- Nárůst fyzické síly
- Zvýšená vytrvalost
- Snížení obsahu tuku
- Zvýšené pocení
- Zrychlený růst vlasů, chlupů a nehtů
- Zlepšená regenerace
- Zlepšení zraku
- Zlepšení dýchání
- Zvýšené prokrvení svalů

Psychické změny

- Zvýšená nervozita
- Zvýšená agresivita
- Zvýšené sexuální libido
- Častá nespavost
- Zvýšené sebevědomí
- Zvýšenou pocit hladu
- Radost z tréninku
- Uvolnění s pocitem zdraví

Sociální změny

- Změna kamarádů
- Ztráta partnera
- Neshody v rodině
- Výrazný zásah do financí
- Žádné

Pozorované nežádoucí účinky

- Zvýšený krevní tlak
- Tvorba akné
- Srdeční arytmie
- Bolest ledvin
- Třes rukou
- Bušení srdce
- Vypadávání vlasů
- Akné
- Gynekomastie
- Absence erekce
- Žádné

Tato kategorie byla pravděpodobně pro probandy nejzajímavější a zároveň nejjednodušší. Bádala po změnách, které pociťovali. Ať už se jednalo o změny pozitivní, tak i změny negativní neboli pozorované nežádoucí účinky. Byly vytvořeny čtyři podkategorie: fyzické změny, psychické změny, sociální změny a pozorované nežádoucí účinky.

4.4.1 Fyzické změny

Tato podkategorie zkoumala změny, které probandi zaznamenali po fyzické stránce. Byly vytvořeny kódy: nárůst svalové hmoty, nárůst fyzické síly, zvýšení vytrvalosti, snížení obsahu tuku, zvýšení pocení, zrychlený růst vlasů, chlupů a nehtů, zlepšená regenerace, zlepšení zraku, zlepšení dýchání, zvýšené prokrvení svalů. Kódů bylo opravdu mnoho, ale i přesto se majorita odpovědí opakovala. Například proband č. 10 sdělil: „*Tak byl jsem silnější, měl jsem větší svaly i vytrvalost se zlepšila, no a úbytek tuku byl tak znát*“. Dále proband č. 12 uvedl: „*Viditelný nárůst svalů, pak vlasů, chlupů, nehtů a přirození, a hodně jsem se potil. Zvýšení síly*“. Dalším příkladem je proband č. 2: „*No jasný, zrychlil se mi růst svalů, nehtů a vlasů. Taky se mi zvýšila síla, ubýval mi tuk. Měl jsem často hlad, ale taky sem mi dělalo akné*“.

4.4.2 Psychické změny

Podkategorie psychických změn už z názvu napovídá, co danou podkategorii zajímalo. Jednalo se především o pocity dotazovaných a o tom, jak moc doping narušil psychickou rovnováhu. Byly zhotoveny kódy: Zvýšená nervozita, zvýšená agresivita, zvýšené sexuální libido, častá nespavost, zvýšené sebevědomí, zvýšený pocit hladu, radost z tréninku, uvolnění a pocit zdraví. Četná skupina dotazovaných zmínila právě nervozitu s agresivitou jako hlavní psychickou změnu. Jako proband č. 9 sdělil: „*No, bohužel jo. Byl jsem furt naštvaný, napružený, někdy až agresivní. Věčně jsem vyjídal ledničku, protože jsem měl věčně hlad, ale zároveň jsem měl lepší odhodlání do tréninku a lépe jsem zvládal dodržet dietní zásady. Když už, tak už*“. Naopak proband č. 5, který užíval zejména růstový hormon, uvedl: „*Také. Cítil jsem se uvolněný, měl jsem pocit zdraví a také zvýšené libido*“.

A na probanda č. 8 doping neměl snad žádný negativní účinek z hlediska jeho psychického zdraví, protože uvedl: „*Asi jen lepší pocit z tréninku, na který jsem se těšil*“.

4.4.3 Sociální změny

Podkategorie sociálních změn měla zjistit, jak se užívání dopingu odráželo na vztazích s nejbližšími, nebo na jejich financích. Byly vytvořeny kódy: změna kamarádů, ztráta partnerky, neshody v rodině, výrazný zásah do financí a žádné. Na otázku, jaké zaznamenal sociální změny, odpověděl proband č. 2 následovně: „*Změnil jsem kamarády. Už jsem si rozuměl jen s těmi, kteří také cvičili. Doping mě stál mnoho peněz a plno vztahů skončilo, kvůli mé agresivitě*“. Následovně proband č. 9 sdělil: „*Jo rodina si všimla mojí agresivity a nervozity a moc se semnou už pak nechtěli bavit. Takže vztahy s rodinou*“. Avšak pět dotazovaných oznámilo, že doping nijak nezasáhl jejich osobní život, ať už by se mělo jednat o vztahy, či o finance. Kupříkladu může být proband č. 7, který uvedl: „*Ne sociální změny žádné*“. Nebo proband č. 6 sdělil: „*Ne, nic takového*“.

4.4.4 Pozorované nežádoucí účinky

A konečně obávané nežádoucí účinky, které pozorovali probandi následkem užívání dopingu: Byly vytvořeny kódy: zvýšený krevní tlak, tvorba akné, srdeční arytmie, bušení srdce, bolest ledvin, třes rukou, vypadávání vlasů, gynekomastie, absence erekce a žádné. Nežádoucí účinky mohou nastat, ale také nemusí. Záleží na mnoho okolnostech spojené s užíváním. Například velice důležité kritérium je zvolená zakázaná látka, zvolená dávka, doba expozice. Ale také je důležitý samotný organismus. Každé tělo může reagovat na konkrétní látku naprosto odlišně. Například proband č. 5 neuvedl žádné nežádoucí účinky. Uvedl: „*Ne, vše probíhalo bez komplikací*“. Naopak respondent č. 6 sdělil: „*Jo a docela dost. Nejvíce jsem trpěl na vysoký tlak a srdeční arytmii. Také retenci vody bolesti zad to mě asi boleli ledviny, protože bolest byla v bederní části a po vysazení jsem neměl erekci*“. Nebo také proband č. 10 pozoroval nežádoucí účinky a uvedl: „*Tlak krve jsem měl vyšší než normálně i srdeční tep jsem cítil, že není ok. Někdy i bušení srdce*“.

5. Diskuze

Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit důvody, proč amatérští kulturisté užívají doping, přesněji zakázané látky. Následným cílem bylo zjistit, jaký vliv na organismus mělo užívání zakázaných látek. Celkový počet probandů bylo 12 mužů od věku 20 do 42 let. Metoda kvalitativního rozhovoru byla zvolena z důvodu rozmanitosti odpovědí. Proto byl s muži veden rozhovor, který byl orientovaný na 5 hlavních částí. První část rozhovoru se zaměřovala na obecné informace o probandovi. Následovala druhá část, která měla za úkol vyšetřit všeobecné znalosti o dopingu. Třetí částí rozhovoru se věnovala užívání zakázaných látek. Čtvrtou částí rozhovoru byla se zaměřením na zdraví spojené s dopingem. A konečně v poslední páté části zjišťovala od probandů, jaké pozorovali změny spojené s dopingem.

Posouzení informací bude zahájeno první částí rozhovoru, která byla zaměřena na informovanost o dopingu. První kladenou otázkou probandům byla, jaké mají představy o doping. Při tvorbě otázek, které budou kladeny probandům, nebylo zřejmé, jak moc tato otázka bude obtížná. Nicméně po drobném uvážení a zapřemýšlení velmi častá odpověď byla, že pod pojmem doping vidí zejména steroidy, nebo nějaké látky, které mohou pomoci při budování svalové hmoty, dále látky které mohou podpořit výkonost a sílu při fyzicky náročné aktivitě. Jako sdělil například proband č. 5: *„Představím si něco co je zakázané, nelegální. Představím si podpůrné látky, které pomůžou cvičencům zlepšovat se. Ale také látky, které mají své místo i v lékařství a mnoha lidem pomohly“*. Každopádně doping podle Antidopingového výboru ČR je definován následovně: *„Doping je definován jako jev, při němž dochází k porušení jednoho nebo více antidopingových pravidel. Proto je nejen důležité si hlídat složení výživových prostředků a léků, ale také znát a rozumět antidopingovým pravidlům, která vymezuje Kodex“* (Antidopingový výbor ČR, 2011-2016). Tomuto tvrzení se nejvíce přiblížil proband č. 6, který uvedl: *„Doping se označuje v seznamu zakázaných látek, který má za úkol zvýšit výkon nebo urychlení regenerace po tréninku“*. Také proband č. 7, ten uvedl:

„Zákonem nepovolené látky nebo metody napomáhající k zlepšení fyzických dovedností“.

Podobně na tom byla další z otázek, která se dotazovala probandů, jaké znají zakázané látky a metody. Nejrizikovější zakázané látky, které znají, jsou anabolické steroidy. Takto odpověděli všichni dotazovaní. Dále probandi označili jako zakázané látky hormony, stimulancia, narkotika a jen někteří uvedli spalovače tuků. Pouze proband č. 11 nikdy neužíval zakázané látky, které mají primární žádoucí anabolický účinek, ale užil spalovač tuků: *„Protože jsem byl hodně tlustý, tak jsem užíval jen Clenbuterol“*. Také z otázky, kterou skupinu látek upřednostňují, převažuje odpověď anabolické steroidy. Takto odpovědělo celkem 9 dotazovaných. Například proband č. 9 uvedl: *„Jako každý chlap určitě anabolika“*. Tento výsledek potvrzuje nezávisle na mé bakalářské práci Caha, který tvrdí: *„Anabolika a peptidové hormony jsou nejvyužívanější skupinou látek z dopingového seznamu v kulturistické praxi“* (Caha, 2012). Rovněž tak bylo s odpovědí, jaké znají zakázané metody užívané v kulturistice. Odpověď, která se shodou okolností vyskytovala taktéž devětkrát, byla chemická a fyzikální manipulace. Někteří také znají krevní doping, ovšem nejméně známá metoda je genový doping. Například proband č. 1 díky čtení odborných časopisů a internetových stránek zaměřené na problematiku doping má znalosti oproti ostatním dotazovaných vyšší. Uvedl: *„V kulturistice se užívá hlavně chemie, ale vím, že se u kontrol podvádí se vzorky moče. V cyklistice je rozšířený krevní doping, protože tam potřebují sportovci hlavně podpořit vytrvalost. A v profesionální kulturistice je genový doping“*.

Vzhledem ke skutečnosti, že je poměrně mnoho mladých mužů, kteří užívali doping, následovala otázka, zda studovali užívanou látku, popřípadě z jakých zdrojů informace čerpali. Na internetu je v současné době mnoho informací, ovšem ne každá informace je validní (Sklenák a kol., 2001). I přesto se probandi převážně informují o užívaných látkách ba právě na internetu. Mnoho z dotazovaných také čerpá informace od přátel a spoléhají se na jejich zkušenosti. Jako uvedl proband č. 4: *„Od kamarádů, kteří také užívali doping. Dále jen z internetu“*. Avšak ne každý se spoléhal na internet jako

proband č. 2, ten uvedl: „*Od kluků, kteří už závodili a měli nějaké kůry za sebou. Tenkrát se vydávaly ročenky kulturistiky, kde se psalo vše kolem kulturistiky jako třeba o stravě, tréninku i dopingu. Později i z internetu, ale tenkrát těch informací ještě tolik nebylo. Dnes čtu i studie a zkoumám co jak kombinovat. Velký zdroj informací také byla kniha, která se jmenuje Narovinu o dopingu*“. Žovková ve své diplomové práci uvádí, že oslovení probandi nejčastěji nabírají informace z internetu, ve fitness centru a od přátel.

Další zaměřenou otázkou byla na konkrétní užívané zakázané látky. Nejvíce zmiňovaný byl Stanazolol. Dále často užívaná látka byla metandienon, která má 13 obchodních názvů. Probandi odpovídali dva obchodní názvy, a to anabol a nopasim, nicméně se stále jedná o jednu konkrétní účinnou látku. Anabol zmínilo celkem šest a nopasim pouze dva probandi. Následnou zakázanou látkou užívanou v kulturistice je clenbuterol. Probandi tuto látku znají a většina z nich také zmínila, že clenbuterol je primárně určen k léčbě astma bronchiale. Clenbuterol je dostupný v lékárně na lékařský předpis pod obchodním názvem Spiropent. V příbalovém letáku je uvedena informace, že daný lék slouží jako prevence dlouhodobé bronchodilatační léčbě bronchiálního astmatu a dalších stavů reverzibilní bronchiální obstrukce, jako je např. chronická obstrukční bronchitida. Informaci o clenbuterolu a jiných zakázaných látkách, které mají své uplatnění v lékařství, sdělil proband č. 1: „*Například deca durabolin se používá k léčení kloubů vazů a šlach. Dokáže natáhnout vodu do kloubů spolu s živinami. Nebo se užívá při popáleninách, protože zlepšuje hojení a regeneraci poškozené kůže. Taky sustanon se používá při nedostatku testosteronu. To jsem se dočetl v příbalovém letáku. V Americe se užívá růstový hormon na hojení šlach, vazů a úponů. clenbuterol se užívá při léčbě astmatu a inzulin při cukrovce. Víc mě už nenapadá, ale bude jich určitě ještě hodně*“. Tvrzení probanda č. 1 o zakázaných látkách a jejich léčebném účinku potvrzuje autorka Fojtíková, která hovoří o anabolických steroidech, jako tradiční medicíně po mnoho let. Od 40. let 20. století jsou předepisovány především při stavech celkového oslabení organismu v důsledku lidské imunitní nedostatečnosti (HIV), při rozsáhlých popáleninách, po operacích a radiační léčbě, při anemiích, jaterních a ledvinových selháních, plicních obtížích i při onemocnění

rakovinou (Fojtíková a kol, 2015). Autor Herzinger napsal na internetovou stránku, která se věnuje kulturistice článek pod názvem Doping – skutečně bez rizika informace o anabolických steroidech, že většina anabolických steroidů je využívána v lékařství jako náhrada mužského pohlavního hormonu testosteronu (Herzinger, 2010).

Další zvoleným cílem bylo zjistit, jaké pohnutky vedly probandy k tomu, aby začali užívat nelegální látky. U všech respondentů se opakovaly odpovědi z pravidla nárůst svalové hmoty a podpoření silové výkonnosti. Stejně jako Karas ve svém článku uvádí 2 důvody užívání nelegálních látek a to změny ve složení těla konkrétně nárůst svalové hmoty a redukce tuku a dále předpokládaná narůstající síla (Karas, 2012). Pouze jeden dotazovaný uvedl jako primární důvod užití dopingu konkrétně růstového hormonu zdraví. Proband č. 5 měl zdravotní problémy, konkrétně trpěl bolestmi kloubů a rozhodl se pro užití růstového hormonu spolu se stanazololem, oxandrolonem. Ne jen že se mu po užívání zlepšila vitalita kloubů, ale také pozoroval zlepšení zraku a sdělil: „: *Pro zlepšení kondice kloubů a úponů. Vzpomínám si, když jsem byl v 25 letech po operaci kolene, měl jsem od doktora na předpis AAS, ale už si nevzpomínám, co to bylo za látku*“. Stejně tak prohlašuje Lebl ve svém textu informace o růstovém hormonu, který pomáhá nejen růstu, ale také ovlivňuje svalovou hmotu, pojivovou a tukovou tkáň a vlastnosti kostí (Lebl, 2017). To ale nemění nic na skutečnosti, že zakázané látky jsou užívány zejména pro budování svalové hmoty.

V oblasti užívání dopingových látek a bezpečnosti se následující otázka dotazovala, od kolika let si myslí, že by mohlo být užívání bezpečné. V tomto ohledu je velmi důležité, kdy je tělo již dospělé, a užívané látky nemohou nijak ovlivnit další vývoj jedince. Dle obecných informací z psychologie je patrné, že vrchol dospívání jak fyzický tak psychický vrcholí ve 20-25 letech (Peterková, 2017). Proto si myslím, že do této doby by mladí sportovci neměli v žádném případě užívat jakékoliv podpůrné látky. Stejný názor sdílí semnou také proband č. 1 který tvrdí: „*Předpokládám, že kolem 20 let. Určitě závisí na každém, ale kolem 20 let se ukončuje růst a tělo už je připravené na těžký trénink a je také připravené na příjem steroidů*“. Především většina odpovědí dotazovaných byl věk od 20-25 let. Nicméně také jeden z probandů dal na vědomí,

že nelze určit věk, kdy je pravděpodobné užívání bezpečné. Také auto zmíněného článku o dopingů uvedl: „*Jedinci ve věku do 21 let mají ještě nedokončený vývoj endogenní sekrece testosteronu. Anabolika mohou nevratně narušit schopnost organismus udržet homeostázu, mladý člověk je oproti dospělému tomuto riziku vystaven mnohem více. Růst je u těchto jedinců stále nedokončen, testosteron přitom způsobuje uzavření štěrbin epifýz, čímž se zastavuje růst. Jediný anabolický steroid, který je v tomto ohledu šetrný, je oxandrolon, který se v lékařské praxi zařazuje i dětem*“ (Henzirger, 2010,2).

Následující otázkou bylo zjišťováno, jaká aplikace zakázané látky je podle jejich názoru bezpečnější. Devět probandů odpovědělo, že podle nich je nejbezpečnější užití zakázané látky injekčně, konkrétně do svalu. Většina dotazovaných tvrdí, že užívání tablet příliš zatěžuje trávicí systém, neboť pozřená látka ústy se ve většině případů vstřebává v tenkém střevě a následně putuje tělem přes játra, kde se metabolizuje a poté pokračuje skrze ledviny a poté se krví transportuje do celého těla. Zatímco po užití látky injekčně ať už do svalů či pod kůži se zatížení jater a ledvin vynechá. Kupříkladu může být proband č. 1, který tvrdí: „*Určitě injekčně do svalu, protože chemie nejde přes trávicí trakt, ale musí být aplikace správně provedená*“. O toxicitě látek se ve své knize zmiňuje Pyšný, který uvádí, že injekční podání zakázaných látek je výhodné pro sportovce nejen z důvodu horší detekovatelnosti, ale obzvlášť pro jejich nižší toxicitu, na rozdíl od požití preparátu ústy (Pyšný, 2006). Probandi brali v úvahu pouze toxicitu, ale už nebrali v úvahu komplikace, které mohou nastat ve spojení s injekčním podáním látky. Může se jednat o nabodnutí nervu, kdy se zvolí nevhodně zvolené místo vpichu a za následek v nejhorším případě může být až lehké ochrnutí. Také závažná komplikace se může vyskytnout při nabodnutí cévy. Pokud uživatel má znalosti, o správné aplikaci ví, že vždy musí provést aspiraci, která prokáže kdy je uživatel hrotem ve svaly, či v cévě. V případě že by aplikoval látku do cévy, která je ovšem určena do svaly, může dojít k závažnému poškození zdraví. To ovšem závisí na charakteru a množství látky. Dále může dojít při nesprávné aplikaci k opouzdření léku a vzniku abscesu, zejména při užití olejnatého preparátu. Dále při nesterilním postupu může vzniknout zánětlivý proces, který se projevuje zarudnutím místa vpichu.

Kromě toho je místo vpichu teplé, bolestivé a celková tělesná teplota může být zvýšená (Plevová, 2011).

A konečně následná část se soustředí na posouzení změn, které probandi zaznamenali při užívání zakázaných látkách. Jako první byly vybrány změny fyzické, které jsou podle předešlých otázek pro probandy primární a podstatné. Zcela všichni probandi, kteří užívali zakázané látky, s cílem zvýšit obsah svalové hmoty tento jev zaznamenali. Doprovázející byl také současný úbytek tukové tkáně a samozřejmě nárůst fyzické síly. Tím pádem pro důvody a cíle, které si probandi stanovili užíváním zakázaných látek ve sportu, dosáhli svého očekávání. Přesto zmiňovali také další fyzické změny, které následkem užívání zaznamenali. Byly to změny ve zvýšeném pocení při běžných denních aktivitách, dále uváděli lepší prokrvení svalů a současně lepší regeneraci poškozených svalových vláken po fyzické aktivitě. Například proband č. 10 sdělil: „*Tak byl jsem silnější, měl jsem větší svaly i vytrvalost se zlepšila, no a úbytek tuku byl tak znát*“. Přesto však v odborné literatuře jsou popisovány spíše nežádoucí účinky, než ty, pro které sportovci doping užívají. Je totiž mnoho nežádoucích účinků, které užívání nelegálních látek sebou nese. Probandi uváděli opravdu mnoho negativních změn. Například proband č. 6 pociťoval srdeční arytmií a po určitou dobu nebyl schopen erekce. Dalším se tvořilo akné, některé bolely ledviny a někomu vypadávaly vlasy, nebo naopak vlasy a nehty začaly rychleji růst. Tyto různé účinky samozřejmě souvisejí s užívanou látkou. Avšak tyto negativní změny uživatelé vnímali, ale co s těmi které nepociťovali, ale přesto se děli. Caha ve svém článku uvádí, že užívání steroidů může vyvolat rakovinové bujení, také jsou velmi časté jaterní choroby a zvýšený krevní tlak v důsledku zadržování tekutin v tělesných tkáních (Caha, 2012). S vysokým tlakem měl problém také proband č. 1, který odpověděl na otázku, jaké pociťoval fyzické změny takto: „*Hlavně nárůst svalové hmoty, zvýšení síly, třes rukou a bušení srdce. Cítil jsem se pořád hladový. A při běžných činnostech jako je chůze do schodů jsem byl až moc zadýchaný a docela dost jsem se potil. Taky jsem měl zvýšený tlak krve*“. Patočka popisuje negativní vliv při užívání anabolických steroidů mladistvými, kdy ještě nedošlo k ukončení růstového procesu,

protože dochází k uzavření růstových štěrbin a tedy dochází k zastavení růstu (Patočka, 2014).

Následnými pozorovanými změnami jsou psychické, které jsou také patrné při užívání zakázaných látek. Vzhledem k tomu, že většina z dotazovaných užívala především anabolické steroidy, tak se jejich odpovědi shodovali a to, že hlavní psychická změna byla nervozita s následnou agresivitou. Tyto dvě negativní změny také popisuje opět Patočka ve svém textu, kde zmiňuje nepříznivý účinek na psychické funkce. Líčí především agresivitu, úzkost, poruchy spánku, deprese a také změny nálad (Patočka, 2014). Kupříkladu může být proband č. 9: *„Jo rodina si všímala mojí agresivity a nervozity a moc se semnou už pak nechtěli bavit. Takže vztahy s rodinou“*.

6. Závěr

Má bakalářská práce se zabývala důvody zneužívání zakázaných látek u silově orientovaných sportovců a na vliv těchto látek na organismus sportovce. Cílem mé práce bylo zjistit nejprve všeobecnou informovanost o problematice dopingu a následně zjistit konkrétní zkušenosti s dopingem u respondentů. Výzkum byl proveden pomocí kvalitativní metody a data byla získána prostřednictvím rozhovorů.

Celkem byly stanoveny čtyři výzkumné otázky:

1. Za jakých okolností se sportovci poprvé setkali s nelegálními látkami?

Ze získaných dat vyplívá, že sportovci se s dopingem poprvé setkali ve fitness centrech, či na internetu.

2. Za jakých okolností sportovci poprvé užívali nelegální látku?

Sportovci měli stanovené cíle, a to získání lepší fyzické kondice a větší množství svalové hmoty.

3. Jaké znalosti o nelegálních látkách sportovci mají?

Z analýzy výsledků vyplívá, že se sportovci v problematice dopingu orientují.

4. Jaké změny zaznamenali sportovci po užití nelegální látky?

Zaznamenané pozitivní fyzické změny sportovci uvedli ve velkém rozsahu, nicméně i těch negativních fyzických i psychických bylo mnoho.

Sportovci jsou o problematice dopingu dobře informovaní. Znají pozitivní a negativní dopad na zdraví, ale i přesto že tyto znalosti mají, doping užívat v budoucnu plánují. S dopingem mají sportovci nejvíce spojení nárůst svalové hmoty, ale už neberou na vědomí nejen krátkodobé poškození zdraví, ale měli by brát i v úvahu dlouhodobé zdraví, které by mohli pravidelným užíváním dopingu lehce pozbyť. Proto pro zvýšení informovanosti o dlouhodobém poškození zdraví v důsledku s užíváním zakázaných

látek jsem vytvořila informační leták, který byl předán respondentům a příslušným fitness centrům. Tento leták je také přílohou této bakalářské práce.

Seznam použité literatury

1. Antidopingový výbor ČR, 2015, SMĚRNICE PRO KONTROLU A POSTIH DOPINGU VE SPORTU V ČESKÉ REPUBLICE, [online], Dostupné z: http://www.antidoping.cz/documents/smernice_doping_2015.pdf
2. Anti-doping database, 2015, *Public warning and Furosemide. Anti-doping database.* <http://www.dopinglist.com/?action=news&news=article&id=387>
3. ACHAR a kol., 2010, *Cardiac and Metabolic Effects of Anabolic-Androgenic Steroid Abuse on Lipids, Blood Pressure, Left Ventricular Dimensions, and Rhythm.* The American Journal of Cardiology, [cit. 20117-01-09], [online], 106(6), 893-901, DOI: 10.1016/j.amjcard.2010.05.013. ISSN 00029149. Dostupné z: <http://linkinghub.elsevier.com/retrieve/pii/S0002914910010520>
4. BURDOVÁ, 2012, *Erytrocyty.* [cit. 2016-12-11], [online], Dostupné z: <http://cs.medixa.org/nemoci/erytrocyty-cervene-krvinky>
5. BRUNSDON, 2012, Changes to steroid laws [Online]. Retrieved from <http://www.injectingadvice.com/v4/index.php/articles/harm-reduction-practice/188-changes-to-steroid-laws>
6. CADWALLADER a kol., 2010, *The abuse of diuretics as performance-enhancing drugs and masking agents in sport doping: pharmacology, toxicology and analysis.* British Journal of Pharmacology [online]. [cit. 2017-02-06]. DOI: 10.1111/j.1476-5381.2010.00789.x. ISSN 00071188. Dostupné z: <http://doi.wiley.com/10.1111/j.1476-5381.2010.00789.x>
7. CAHA, 2012, *Vedlejší účinky užívání anabolických steroidů (I. část).* [Online], <https://aktin.cz/vedlejsi-ucinky-uzivani-anabolicky-steroidu-i-cast> (accessed April 03, 18).
8. CELICIA, 2014, *Doping: Human Growth Hormone, Steroids, & Other Performance-Enhancing Drugs.*

9. CLARK, 2009, *Sportovní výživa*, Praha: Grada, 2009. Fitness, síla, kondice. ISBN 978-80-247-2783-7.
10. DIMEO a kol., 2007, *History of drug use in sport, 1876-1976: beyond good and evil*. London: Routledge, ISBN 978-0-415-35771-5.
11. DOE, 2016, *Diuretics for Bodybuilding*, [cit. 2016-10-08], [online] Dostupné z: <http://johndoebodybuilding.com/diuretics-for-bodybuilding/>
12. FAYYAZI a kol., 2014, *Frequency of Use, Awareness, and Attitudes Toward Side Effects of Anabolic-Androgenic Steroids Consumption Among Male Medical Students in Iran*. Substance Use, [online], 49(13), 1751-1758, DOI: 10.3109/10826084.2014.880175. ISSN 10826084.
13. FOJTÍKOVÁ a kol., 2015, *ANABOLICKÉ ANDROGENNÍ STEROIDY – NEBEZPEČÍ V DOPLŇČÍCH STRAVY*. [Online], http://www.chemicke-listy.cz/docs/full/2015_12_913-917.pdf (accessed April 03, 18).
14. FOURCROY, 2008, *Pharmacology, Doping and Sports*
15. FUSEK, 2012, *Biologická léčiva: teoretické základy a klinická praxe*. Praha: Grada, ISBN 978-80-247-3727-0.
16. GLEAVES, 2015, *A global history of doping in sport*
17. GRIFFITHS a kol., 2016, *Anabolic steroids: Lots of muscle in the short-term, potentially devastating health consequences in the long-term*. Drug and Alcohol Review [online]. 35(4), 375-376, DOI: 10.1111/dar.12433. ISSN 09595236.
18. HAINDLOVÁ, 2012, *Doping ve sportě – historie a současnost*, [cit. 2016-11-14], [online], Dostupné z: <http://www.epi.sk/odborny-clanok/Doping-ve-sporte-historie-a-soucasnost.htm>
19. HERZINGER, 2010, *Doping - skutečně bez rizika?*. <http://medicina.ronnie.cz/c-6477-doping-skutecne-bez-rizika-i.html> (accessed April 11, 2017)

20. HNÍZDIL, 2000, *Doping aneb zákulisí vrcholového sportu*. Praha: Grada, ISBN 80-7169-776
21. HOLT, 2008, *Growth hormone, IGF-I and insulin and their abuse in sport*. *British Journal of Pharmacology*, [cit. 2016-11-14], [online]. DOI: 10.1038/bjp.2008.99. ISSN 00071188.
22. CHRÁSTKOVÁ, 2014, *Genetický doping*, [online]. Dostupné z: <http://bezky.net/clanek/546-geneticky-doping>
23. JANSÁ a kol., 2007, *Sportovní příprava: vybrané teoretické obory, stručné dějiny tělesné výchovy a sportu, základy pedagogiky a psychologie sportu, fyziologie sportu, sportovní trénink, sport zdravotně postižených, sport a doping, úrazy ve sportu a první pomoc, základy sportovní regenerace a rehabilitace, sportovní management*. Praha: Q-art, ISBN 978-80-903280-8-2.
24. KARAS, 2017, *Vše o dopingy 2: Důvody používání*. http://www.etriatlon.cz/technika_a_trenink/2096_vse_o_dopingy_2_duvody_pouzivani.html (accessed April 11, 2017).
25. LEBL, 2017, *Kdy je léčba růstovým hormonem ukončena?*, <https://www.rustovyhormon.cz/laik/kdy-je-lecba-rustovym-hormonem-ukoncena-227> (accessed April 11, 2017).
26. MAREK, 2010, *Farmakoterapie vnitřních nemocí*. 4., zcela přeprac. a dopl. vyd. Praha: Grada, ISBN 978-80-247-2639-7.
27. MINAŘÍK, 2013, *Stimulační drogy*, [cit. 2016-10-21], [online] Dostupné z: <http://www.odrogach.cz/skola/uzivani-navykovych-latek/informace-o-drogach/stimulacni-drogy2.html>
28. MOSTON a kol., 2016, *Detecting Doping in Sport*
29. NEKOLA, 2000, *Doping a sport*. Praha: Olympia, ISBN 80-7033-137-2.

30. NEKOLA, 2008, *Prevence dopingu ve sportu*. Praha: Univerzita Karlova, 2008. ISBN 978-80-86317-56-4.
31. PAVLOVIC a kol., 2016, *Fatigue Index - indicator of anerobic abilities students. International journal of science culture and sport : international refereed scientific journal*. Ankara: Batkent, **4**, 315-325. ISSN 2148-1148.
32. PATOČKA, 2014, *Anabolické steroidy: zdravotní rizika*. [Online], <http://www.toxicology.cz/modules.php?name=News&file=article&sid=663> (accessed April 03, 18)
33. PÍŤHOVÁ, 2006, *Interní medicína, akutní komplikace diabetes mellitus*, Dostupné z: <http://www.internimedicina.cz/pdfs/int/2006/12/02.pdf>
34. PASTUCHA a kol., 2014, *Tělovýchovné lékařství: Vybrané kapitoly*
35. PETERKOVÁ, 2017, *Období dospělosti*. [Online] <http://www.psychotesty.psyx.cz/texty/dospelost.htm> (accessed April 03, 18).
36. POTULKOVÁ, 2011, *Endocare*, [cit. 2016-12-11], [online] Dostupné z: <http://endokrinologie-obezitologie.cz/cs/clanky/tema1/co-jsou-hormony-jak-ucinkuji/>
37. PLEVOVÁ, 2011, Ilona, *Ošetřovatelství II*. Praha: Grada, Sestra (Grada). ISBN 978-80-247-3558-0.
38. PYŠNÝ, 2006, *Doping rizika zneužití*. Praha: Grada
39. PYŠNÝ, 1999, *Doping, zdraví, výkon*. Praha: Karolinum, ISBN 80- 7184-813-1.
40. PYŠNÝ, 2006, *Doping – rizika zneužití*. Praha: Grada, ISBN 80-247- 1702-6.
41. PYŠNÝ, 2002, *Fyziologie a patofyziologie dopingu*, Praha: Karolinum, ISBN 80-246-0529-5.
42. RICHTEROVÁ, 2013, *Erythropoetin*. Medirex group, [cit. 2017-01-10], [online]. Dostupné z: <file:///C:/Users/Mi%C5%A1ulinka/Downloads/erythropoetin.pdf>

43. ROSINA a kol., 2006, *Biofyzika pro studenty zdravotnických oborů*. Praha: Grada, ISBN 8024713837.
44. ROSINA, 2013, *Biofyzika: pro zdravotnické a biomedicínské obory*. Praha: Grada, ISBN 978-80-247-4237-3.
45. SPILLER a kol., 2013, *A Descriptive Study of Adverse Events from Clenbuterol Misuse and Abuse for Weight Loss and Bodybuilding*. Substance Abuse [online]. 2013, **34**(3), 306-312 [cit. 2017-02-16]. DOI: 10.1080/08897077.2013.772083. ISSN 0889-7077. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/08897077.2013.772083>
46. Světový antidopingový kodex, 2016, Seznam zakázaných látek pro rok, [online]. Dostupné z: http://www.antidoping.cz/documents/svetovy_antidopingovy_kodex_2016_zakazane_latky_a_metody.pdf
47. SLEPIČKA a kol., 2006, *Psychologie sportu*, Praha: Karolinum, ISBN 80-246-1290-9.
48. SPILLER a kol., 2013, *A Descriptive Study of Adverse Events from Clenbuterol Misuse and Abuse for Weight Loss and Bodybuilding*. Substance Abuse [online]. 2013, **34**(3), 306-312 [cit. 2017-02-16]. DOI: 10.1080/08897077.2013.772083. ISSN 0889-7077. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/08897077.2013.772083>
49. ŠTEFÁNEK, 2011, *Diuretika*, [cit. 2016-12-20], [online] Dostupné z: <http://www.stefajir.cz/?q=diuretika>
50. ŠEĎOVÁ a kol., 2013, *Jak psát kvalitativně orientované výzkumné studie. Vvalita a kvantitativní výzkum*. DIO: <http://dx.dio.org/10.5817/pPedOr2013-4-478>

51. TESAŘ, 2010, *Hypokalémie a hyperkalémie. Postgraduální medicína*. [online]
Dostupné z: <http://zdravi.euro.cz/clanek/postgradualni-medicina/hypokalemie-a-hyperkalemie-451658>
52. VILIKUS, 2015, *Výživa sportovců a sportovní výkon*. 2. vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, ISBN 978-80-246-3152-3.
53. VILÍMOVSKÝ, 2015, *Diuretika a antidiuretika*, [cit. 2016-11-10], [online]
Dostupné z: <http://cs.medlicker.com/41-diuretika-a-antidiuretika>
54. VYTEJČKOVÁ et al., 2015, *Ošetrovatelské postupy v péči o nemocné III: speciální část*. Praha: Grada Publishing, Sestra (Grada). ISBN 978-80-247-3421-7.
55. WORLD ANTI-DOPING AGENCY. WADA, 2010, *Laboratory_Statistics_Report.pdf*, [cit. 2017-01-02], [online], Dostupné z: http://saltr.cz/wp-content/uploads/2012/03/WADA_2010_Laboratory_Statistics_Report.pdf
56. ŽOVKOVÁ, 2009, *Anabolické steroidy: užití vs. zneužití*. UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE.

Přílohy

Respondent č. 2

Respondent č. 2 je 47 let zdraví muž, který cvičí přibližně 30 let. Má vystudovanou střední školu s maturitou a nyní pracuje ve fitness centru jako osobní trenér.

T: Souhlasíte s tím, že bude rozhovor nahráván?

R: *Jasně.*

T: Takže co si představujete, když se řekne doping a zakázané látky?

R: *No tak určitě steroidy, anabolika, zvyšování lidských možností a podpoření svalů k růstu.*

T: Kdy poprvé jste slyšel o dopingu?

R: *Tenkrát mi bylo asi 22 let.*

T: Od koho jste se dozvídal informace spojené s dopingem?

R: *Od kluků, kteří už závodili a měli nějaké kúry za sebou.*

T: Ze kterých dalších zdrojů jste čerpal informace?

R: *Tenkrát se vydávaly ročenky kulturistiky, kde se psalo vše kolem kulturistiky jako třeba o stravě, tréninku i dopingu. Později i z internetu ale tenkrát těch informací ještě tolik nebylo. Dnes čtu studie a zkoumám co jak kombinovat. Velký zdroj informací také byla knihy, která se jmenuje Narovinu o dopingu.*

T: Kdy poprvé jste užil nějaký doping?

R: *Ve 23 letech.*

T: Jaká byla Vaše první užitá zakázaná látka?

R: *Stenolon a účinná látka je methadienon.*

T: Před tím, než jste se rozhodl k užití dopingu, zajímal jste se, zda jsou možné nežádoucí účinky?

R: *Ne, tenkrát nic nikde napsáno nebylo, tak jsem zkoušel.*

T: Od kdy si myslíte, že by mohlo být užívání dopingu bezpečné?

R: *Záleží na každém. Podle mě by si kluci měli nejprve vybudovat nějaký základ. Pár let cvičit naturálně a až když dojdou k fázi, kdy už to nejde tak pak ano. Jinak ze zdravotního hlediska si myslím, že kolem 20 let už by teoreticky mohli, ale určitě ne dříve, kdy se tělo ještě vyvíjí.*

T: Jaké zakázané látky znáte?

R: *AAS, taky hormony a stimulancia*

T: Jaké zakázané metody znáte?

R: *Chemickou manipulaci, taky krevní doping ale ten se v kulturistice neužívá.*

T: Užíváte doping pravidelně?

R: *Ano, už 30 let pravidelně a budu i pokračovat. Většinou tři měsíce on a jeden měsíc off.*

T: Za jakým účelem jste doping užíval?

R: *Chci se držet ve formě a oddálit proces stárnutí, takže i zdravotní hledisko.*

T: Kolik zakázaných látek jste užíval souběžně a které zakázané látky to byly?

Obr. Č 2

R: 5 látek najednou. Ale které to už nevím.

T: Které skupiny látek upřednostňujete?

R: AAS

T: Je nějaká zakázaná látka, kterou byste chtěl vyzkoušet? Pokud ano, tak proč.

R: Růstový hormon, protože má super výsledky. Buduje svalovinu a odbourává tuk.

T: Je nějaká zakázaná látka, kterou byste naopak nikdy neužil? Pokud ano, tak proč.

R: Inzulín, protože je to docela rizikové, může dojít k poškození slinivky břišní a vzniku cukrovky.

T: Plánuješ v budoucnu užívat nějaký doping?

R: Jo.

T: Doporučujete užívání dopingu i kamarádům, nebo se o zakázaných látkách nezmiňujete?

R: Když se mě někdo na rovinu zeptá pak ano. Ale jinak to nikomu nenutím je to na každém, zde chce nebo ne.

T: Myslíte si, že zakázané látky mohou být využívány také terapeuticky?

R: Jo určitě jich hodně. Teď mě napadá Deca durabolin a Nandrolon který podporují regeneraci. Taky Clenbuterol. Ten léčí astma a Inzulínem se léčí cukrovka.

T: Co si myslíte o současném stavu dopingu?

R: V profesionálním sportu je vhodná možná i nutná hlavně kvůli zdravotnímu stavu.

T: Jaká je podle Vás nejbezpečnější aplikace zakázaných látek?

R: Podle mě injekčně do svalu.

T: Jaké formy zakázaných látek jste užíval?

R: Dávám přednost injekcím, ale kombinuju je i s tabletami.

T: Informoval jste se o správném injekčním vpravení látky do těla?

R: Jasný, od doktora se kterým jsem cvičil.

T: Při aplikaci injekčně dodržel jste zásady bezpečnosti?

R: Jo, koupil jsem si dezinfekcia měl jsem zásobu jehel.

T: Aplikoval jste si látku sám, nebo Vám někdo pomáhal?

R: Ze začátku mi někdo pomáhal, později jsem se to taky naučil.

T: Po rozhodnutí že budete užívat doping, konzultoval jste svůj zdravotní stav s lékařem? Pokud ano, provedl Vám nějaké vyšetření?

R: Jo jo, chodil jsem na odběry krve, ale dnes už ne.

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké fyzické změny? Pokud ano, tak jaké.

R: No jasný, zrychlil se mi růst svalů, nehtů a vlasů. Taky se mi zvýšila síla, ubýval mi tuk. Měl jsem často hlad ale taky sem i dělalo akné.

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké psychické změny? Pokud ano, tak jaké.

R: Jo byl jsem nervózní, agresivní a zvýšilo se mi libido.

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké sociální změny? Pokud ano, tak jaké.

Obr. č. 3

R: *Změnil jsem kamarády. Už jsem si rozuměl jen s těmi, kteří také cvičili. Doping mě stál mnoho peněz a plno vztahů skončilo, kvůli mé agresivitě.*

T: *Nastali u Vás nějaké nežádoucí účinky? Pokud ano, tak které.*

R: *No cítil jsem bolest ledvin, třes jen když jsem užíval Clenbutero.*

T: *Pozoroval jste po vysazení dopingu nějaké fyzické a psychické změny?*

R: *Zmenšení svalů a z toho deprese*

2

Rozhovory:

Proband č. 1

Proband č. 1 je muž 25 let starý bez zdravotního omezení, který se věnuje amatérské kulturistice již 9 let. Je vyučen v oboru strojírenství a vykonává profesy dělníka ve fabrice.

T: Souhlasíte s tím, že bude rozhovor nahráván?

R: *Ano, souhlasím s tím.*

T: Takže co si představujete, když se řekne doping a zakázané látky?

R: *No určitě podpora výkonu ve sportu a překonávání lidských možností.*

T: Kdy poprvé jste slyšel o dopingu?

R: *To už je hodně dlouho, ale myslím, že kolem mých 11 z filmů s Arnoldem Schwarzeneggerem a Sylvestrem Stallonem.*

T: Od koho jste se dozvídal informace spojené s dopingem?

R: *Nejprve od trenéra ve fitku, kam jsem chodíval a později přesnější informace například jak dávkovat, nebo jak kombinovat látky, aby byl co nejlepší výsledek od dealera steroidů.*

T: Ze kterých dalších zdrojů jste čerpal informace?

R: *Nejvíce z knihy, už si nevzpomínám na název, ale byla žlutá. V této knize se psalo vše, co s cvičením souvisí. Například tam byli informace o doplňcích stravy, steroidech, ale i lécích. Jinak z časopisů ne, protože tam se propaguje spíše to proč nesypat, ale mě zajímal opak. Někdy i z internetu, ale bylo obtížné najít nějaký kvalitní článek, a když už jsem něco našel, tak jedině v angličtině, tak jsem si alespoň procvičil jazyk.*

T: Kdy poprvé jste užil nějaký doping?

R: *Myslím, že mi bylo 18 let.*

T: Jaká byla Vaše první užitá zakázaná látka?

R: *To vím úplně přesně. Byl to oxandrolone a stanozolol.*

T: Před tím, než jste se rozhodl k užití dopingu, zajímal jste se, zda jsou možné nežádoucí účinky?

R: *Ano určitě. Zdraví je vždy na prvním místě.*

T: *Od kdy si myslíte, že by mohlo být užívání dopingu bezpečné?*

R: *Předpokládám, že kolem 20 let. Určitě závisí na každém, ale kolem 20 let se ukončuje růst a tělo už je připravené na těžký trénink a je také připravené na příjem steroidů.*

T: *Jaké zakázané látky znáte?*

R: *AAS, růstové hormony, stimulancia a také narkotika.*

T: *Jaké zakázané metody znáte?*

R: *V kulturistice se užívá hlavně chemie, ale vím, že se u kontrol i podvádí se vzorky moče. V cyklistice je rozšířený krevní doping, protože tam potřebují sportovci hlavně podpořit vytrvalost. A v profesionální kulturistice je genový doping.*

T: *Užíváte doping pravidelně?*

R: *Ne.*

T: *Za jakým účelem jste doping užíval?*

R: *Asi jako každý. Chtěl jsem zvýšit množství svalové hmoty a zvýšit sílu při tréninku.*

T: *Kolik zakázaných látek jste užíval souběžně a které zakázané látky to byly?*

R: *6 látek najednou. sustanon, deca durabolin, anabol, atanozolol, clenbuterol, hCG*

T: *Které skupiny látek upřednostňujete?*

R: *AAS*

T: *Je nějaká zakázaná látka, kterou byste chtěl vyzkoušet? Pokud ano, tak proč.*

R: *Růstový hormon, protože má nejvíce pozitivní účinek v tvorbě svaloviny a zároveň nižší dopad na zdraví, to ale závisí na dávce a četnosti užívání.*

T: *Je nějaká zakázaná látka, kterou byste naopak nikdy neužil? Pokud ano, tak proč.*

R: *100% Inzulin. Má vysoké zdravotní riziko. Může vyvolat cukrovku, ze které mám strach, a také člověk může snadno přestřelit dávku, která může být smrtící. A také genový doping. Podle mě je to už velký zásah do organismu. Každý by měl pracovat se svou genetikou.*

T: *Plánuješ v budoucnu užívat nějaký doping?*

R: *Myslím, že určitě ano.*

T: Doporučujete užívání dopingu i kamarádům, nebo se o zakázaných látkách nezmiňujete?

R: *Ano zmiňuju. Pokud se mě někdo zeptá tak ano, ale nedoporučuju. Protože každý by si měl sám nejprve nastudovat užívání a nebrat informace od ostatních jako důvěryhodný a při neznalosti může dojít k poškození zdraví.*

T: Myslíte si, že zakázané látky mohou být využívány také terapeuticky?

R: *Určitě jo. Například deca durabolin se používá k léčení kloubů vazů a šlach. Dokáže natáhnout vodu do kloubů spolu s živinami. Nebo se užívá při popáleninách, protože zlepšuje hojení a regeneraci poškozené kůže. Taky sustanon se používá při nedostatku testosteronu. To jsem se dočetl v příbalovém letáku. V Americe se užívá růstový hormon na hojení šlach, vazů a úponů. clenbuterol se užívá při léčbě astmatu a inzulin při cukrovce. Víc mě už nenapadá, ale bude jich určitě ještě hodně.*

T: Co si myslíte o současném stavu dopingu?

R: *Doping je velice rozšířený. Jsem určitě pro užívání v profesionálním sporu, jen se mi nelíbí, když sypou kluci, kteří o tom nic neví.*

T: Jaká je podle Vás nejbezpečnější aplikace zakázaných látek?

R: *Určitě injekčně do svalů, protože chemie nejde přes trávicí trakt, ale musí být aplikace správně provedená.*

T: Jaké formy zakázaných látek jste užíval?

R: *Injekční i tabletky.*

T: Informoval jste se o správném injekčním vpravení látky do těla?

R: *Jo. Měl jsem dezinfekci, vždy novou jehlu i stříkačku.*

T: Aplikoval jste si látku sám, nebo Vám někdo pomáhal?

R: *Ze začátku mi pomáhala sestra, která je zdravotní sestra. Později jsem se to naučil píchat sám.*

T: Po rozhodnutí, že budete užívat doping, konzultoval jste svůj zdravotní stav s lékařem? Pokud ano provedl vám lékař nějaké vyšetření?

R: *Ne*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké fyzické změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *Určitě jo hlavně nárůst svalové hmoty, zvýšení síly, třes rukou a bušení srdce. Cítil jsem se pořád hladový. A při běžných činnostech jako je chůze do schodů jsem byl až moc zadýchaný a docela dost jsem se potil. Taky jsem měl zvýšený tlak krve.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké psychické změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *Jo jo, byl jsem nervózní, asi i agresivní, ke konci jsem byl i depresivní protože jsem nechtěl vysazovat. No a taky jsem měl pořád chuť na sex.*

T: Pozoroval jste po vysazení dopingu nějaké fyzické a psychické změny?

R: *Ano, určitě ztráta nabraných svalů, ne všechny ale část určitě. A tréninky nebyli takové jako při sypání. No a ta deprese a chuť znova něco brát.*

Proband č. 2

Proband č. 2 je 47 let zdravý muž, který cvičí přibližně 30 let. Má vystudovanou střední školu s maturitou a nyní pracuje ve fitness centru jako osobní trenér.

T: Souhlasíte s tím, že bude rozhovor nahráván?

R: *Jasně.*

T: Takže co si představujete, když se řekne doping a zakázané látky?

R: *No tak určitě steroidy, anabolika, zvyšování lidských možností a podpoření svalů k růstu.*

T: Kdy poprvé jste slyšel o dopingu?

R: *Tenkrát mi bylo asi 22 let.*

T: Od koho jste se dozvídal informace spojené s dopingem?

R: *Od kluků, kteří už závodili a měli nějaké kůry za sebou.*

T: Ze kterých dalších zdrojů jste čerpal informace?

R: *Tenkrát se vydávaly ročenky kulturistiky, kde se psalo vše kolem kulturistiky jako třeba o stravě, tréninku i dopingu. Později i z internetu ale tenkrát těch informací ještě tolik nebylo. Dnes čtu i studie a zkoumám co jak kombinovat. Velký zdroj informací také byla kniha, která se jmenuje Narovinu o dopingu.*

T: Kdy poprvé jste užil nějaký doping?

R: *Ve 23 letech.*

T: Jaká byla Vaše první užitá zakázaná látka?

R: *Stenolon a účinná látka je methadienon.*

T: Před tím, než jste se rozhodl k užití dopingu, zajímal jste se, zda jsou možné nežádoucí účinky?

R: *Ne, tenkrát nic nikde napsáno nebylo, tak jsem zkoušel.*

T: Od kdy si myslíte, že by mohlo být užívání dopingu bezpečné?

R: *Záleží na každém. Podle mě by si kluci měli nejprve vybudovat nějaký základ. Pár let cvičit naturálně a až když dojdou k fázi, kdy už to nejde tak pak ano. Jinak ze zdravotního hlediska si myslím, že kolem 20 let už by teoreticky mohli, ale určitě ne dříve, kdy se tělo ještě vyvíjí.*

T: Jaké zakázané látky znáte?

R: *AAS, taky hormony a stimulancia*

T: Jaké zakázané metody znáte?

R: *Chemickou manipulaci, taky krevní doping ale ten se v kulturistice neužívá.*

T: Užíváte doping pravidelně?

R: *Ano, už 30 let pravidelně a budu i pokračovat. Většinou tři měsíce on a jeden měsíc off.*

T: Za jakým účelem jste doping užíval?

R: *Chci se držet ve formě a oddálit proces stárnutí, takže i zdravotní hledisko.*

T: Kolik zakázaných látek jste užíval souběžně a které zakázané látky to byly?

R: *5 látek najednou. Ale které to už nevím.*

T: Které skupiny látek upřednostňujete?

R: *AAS*

T: Je nějaká zakázaná látka, kterou byste chtěl vyzkoušet? Pokud ano, tak proč.

R: *Růstový hormon, protože má super výsledky. Buduje svalovinu a odbourává tuk.*

T: Je nějaká zakázaná látka, kterou byste naopak nikdy neužil? Pokud ano, tak proč.

R: *Inzulin, protože je to docela rizikové, může dojít k poškození slinivky břišní a vzniku cukrovky.*

T: Plánuješ v budoucnu užívat nějaký doping?

R: *Jo.*

T: Doporučujete užívání dopingu i kamarádům, nebo se o zakázaných látkách nezmiňujete?

R: *Když se mě někdo na rovinu zeptá pak ano. Ale jinak to nikomu nenutím je to na každém, zde chce nebo ne.*

T: Myslíte si, že zakázané látky mohou být využívány také terapeuticky?

R: *Jo určitě jich hodně. Ted' mě napadá deca durabolin a nandrolon který podporují regeneraci. Taky clenbuterol. Ten léčí astma a Inzulínem se léčí cukrovka.*

T: Co si myslíte o současném stavu dopingu?

R: *V profesionálním sportu je vhodný možná i nutný hlavně kvůli zdravotnímu stavu.*

T: Jaká je podle Vás nejbezpečnější aplikace zakázaných látek?

R: *Podle mě injekčně do svalu.*

T: Jaké formy zakázaných látek jste užíval?

R: *Dávám přednost injekcím, ale kombinuju je i s tabletami.*

T: Informoval jste se o správném injekčním vpravení látky do těla?

R: *Jasný, od doktora se kterým jsem cvičil.*

T: Při aplikaci injekčně dodržel jste zásady bezpečnosti?

R: *Jo, koupil jsem si dezinfekci a měl jsem zásobu jehel.*

T: Aplikoval jste si látku sám, nebo Vám někdo pomáhal?

R: *Ze začátku mi někdo pomáhal, později jsem se to taky naučil.*

T: Po rozhodnutí že budete užívat doping, konzultoval jste svůj zdravotní stav s lékařem? Pokud ano, provedl Vám nějaké vyšetření?

R: *Jo, chodil jsem na odběry krve, ale dnes už ne.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké fyzické změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *No jasný, zrychlil se mi růst svalů, nehtů a vlasů. Taky se mi zvýšila síla, ubýval mi tuk. Měl jsem často hlad ale taky sem i dělalo akné.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké psychické změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *Jo byl jsem nervózní, agresivní a zvýšilo se mi libido.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké sociální změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *Změnil jsem kamarády. Už jsem si rozuměl jen s těmi, kteří také cvičili. Doping mě stál mnoho peněz a plno vztahů skončilo, kvůli mé agresivitě.*

T: Nastaly u Vás nějaké nežádoucí účinky? Pokud ano, tak které.

R: *No cítil jsem bolest ledvin, třes jen když jsem užíval clenbutero.*

T: Pozoroval jste po vysazení dopingu nějaké fyzické a psychické změny?

R: *Zmenšení svalů a z toho deprese*

Proband č. 3

Proband č. 3 je 28 letý zdravý muž, který se věnuje amatérské kulturistice již 12 let. Je vyučen ve strojírenství a vykonává profesi číšníka.

T: Souhlasíte s tím, že bude rozhovor nahráván?

R: *Ano, souhlasím.*

T: Takže co si představujete, když se řekne doping a zakázané látky?

R: *Nic co by mě pohoršovalo. Pomocí dopingu se dá zvýšit svalová hmota a síla jak by to než podpory dopingu nešlo.*

T: Kdy poprvé jste slyšel o dopingu?

R: *Ve 14 letech.*

T: Od koho jste se dozvídal informace spojené s dopingem?

R: *Jen z internetu.*

T: Kdy poprvé jste užil nějaký doping?

R: *Ve 24 letech.*

T: Jaká byla Vaše první užitá zakázaná látka?

R: *Stanozol.*

T: Před tím, než jste se rozhodl k užití dopingu, zajímal jste se, zda jsou možné nežádoucí účinky?

R: *Ano to je jasný, ale nikdy mě to neodradilo.*

T: Od kdy si myslíte, že by mohlo být užívání dopingu bezpečné?
R: *Nikdy! Vždy je riziko poškození zdraví.*

T: Jaké zakázané látky znáte?
R: *AAS, hormony, látky podporující hubnutí.*

T: Jaké zakázané metody znáte?
R: *Orální nebo injekční podání steroidů.*

T: Užíváte doping pravidelně?
R: *Ano.*

T: Za jakým účelem jste doping užíval?
R: *Nárůst svalové hmoty.*

T: Kolik zakázaných látek jste užíval souběžně a které zakázané látky to byly?
R: *3 látky najednou. A Byly to boldenolon, sustaject250, stanazol.*

T: Které skupiny látek upřednostňujete?
R: *AAS*

T: Je nějaká zakázaná látka, kterou byste chtěl vyzkoušet? Pokud ano, tak proč.
R: *Chtěl bych vyzkoušet všechny, protože mě zajímá jejich účinek.*

T: Je nějaká zakázaná látka, kterou byste naopak nikdy neužil? Pokud ano, tak proč.
R: *Synthol, protože už nemá nic společného s kulturistikou.*

T: Plánuješ v budoucnu užívat nějaký doping?
R: *Nevím.*

T: Doporučujete užívání dopingu i kamarádům, nebo se o zakázaných látkách nezmiňujete?
R: *Ano, když se mě někdo zeptá tak doporučuju.*

T: Myslíte si, že zakázané látky mohou být využívány také terapeuticky?
R: *Ano, například clenbuterol k léčbě astmatu.*

T: Co si myslíte o současném stavu dopingu?
R: *Souhlasil bych s legalizací.*

T: Jaká je podle Vás nejbezpečnější aplikace zakázaných látek?
R: *Určitě injekční.*

T: Jaké formy zakázaných látek jste užíval?

R: *Já měl injekční a tabletky.*

T: Informoval jste se o správném injekčním vpravení látky do těla?

R: *Samozřejmě.*

T: Při aplikaci injekčně dodržel jste zásady bezpečností?

R: *Bezpečnost je na prvním místě.*

T: Aplikoval jste si látku sám, nebo Vám někdo pomáhal?

R: *Vždy sám.*

T: Po rozhodnutí že budete užívat doping, konzultoval jste svůj zdravotní stav s lékařem? Pokud

ano, provedl Vám nějaké vyšetření?

R: *Ne.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké fyzické změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *Svalový nárůst, úbytek tuku, zvýšení síly, bušení srdce, třes rukou.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké psychické změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *Nervozita, agresivita, nespavost a chuť na sex.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké sociální změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *Ano, kvůli agresivitě a nervozitě jsem měl problém ve vztahu.*

T: Nastaly u Vás nějaké nežádoucí účinky? Pokud ano, tak které.

R: *Akné, mírné vypadávání vlasů.*

T: Pozoroval jste po vysazení dopingu nějaké fyzické a psychické změny?

R: *Po vysazení jsem cítil celkové zklidnění a mírný úbytek nabraných svalů*

Proband č. 4

Proband č. 4 je 24 letý zdravý muž, který se věnuje amatérské kulturistice 9 let. Má vystudovanou střední školu s maturitou a nyní pracuje jako software konzultant.

T: Souhlasíte s tím, že bude rozhovor nahráván?

R: *Ano souhlasím*

T: Takže co si představujete, když se řekne doping a zakázané látky?

R: *Prostředek pro dosažení lepší fyzické kondice.*

T: Kdy poprvé jste slyšel o dopingu?

R: *V 18 letech.*

T: Od koho jste se dozvídal informace spojené s dopingem?

R: *Od kamarádů, kteří také užívali doping.*

T: Ze kterých dalších zdrojů jste čerpal informace?

R: *Dále jen internet.*

T: Kdy poprvé jste užil nějaký doping?

R: *Právě v těch 18 letech.*

T: Jaká byla Vaše první užitá zakázaná látka?

R: *Testosteron enanthate.*

T: Před tím, než jste se rozhodl k užití dopingu, zajímal jste se, zda jsou možné nežádoucí účinky?

R: *Samozřejmě.*

T: Od kdy si myslíte, že by mohlo být užívání dopingu bezpečné?

R: *Nezáleží na věku, ale na tom, zda se užívá s rozmyslem.*

T: Jaké zakázané látky znáte?

R: *Látky užívané v kulturistice AAS, stimulancia a hormony*

T: Jaké zakázané metody znáte?

R: *Užívání chemie.*

T: Užíváte doping pravidelně?

R: *Ano.*

T: Za jakým účelem jste doping užíval?

R: *Jako doplněk pro kvalitnější výsledky při cvičení. Dříve v přípravě na soutěž.*

T: Kolik zakázaných látek jste užíval souběžně a které zakázané látky to byly?

R: *4 látky najednou. Byly to testosteron propionate, stanozolol, clenbuterol, efedrin*

T: Které skupiny látek upřednostňujete?

R: *AAS a stimulanty*

T: Je nějaká zakázaná látka, kterou byste chtěl vyzkoušet? Pokud ano, tak proč.

R: *Ne nic jiného ne.*

T: Je nějaká zakázaná látka, kterou byste naopak nikdy neužil? Pokud ano, tak proč.

R: *Určitě ano. Podle mě je velmi nebezpečný Inzulin a hormon štítné žlázy T3. Při užívání se může poškodit zdraví a to dlouhodobě. Může se vyvolat cukrovka nebo se může poškodit přirozená produkce hormonů štítné žlázy.*

T: Plánuješ v budoucnu užívat nějaký doping?

R: *Určitě.*

T: Doporučujete užívání dopingu i kamarádům, nebo se o zakázaných látkách nezmiňujete?

R: *Zmiňuju se, pouze pokud se mne někdo přímo zeptá a chce se dozvědět nějaké informace, ale nedoporučuju.*

T: Myslíte si, že zakázané látky mohou být využívány také terapeuticky?

R: *Nevím, nikdy jsem se nezajímal blíže z tohoto pohledu.*

T: Co si myslíte o současném stavu dopingu?

R: *Panuje okolo něho mnoho předsudků. Do sportu už doping patří mnoho let.*

T: Jaká je podle Vás nejbezpečnější aplikace zakázaných látek?

R: *Myslím, že orální užití tablet.*

T: Jaké formy zakázaných látek jste užíval?

R: *Já užíval jak injekční tak i tabletky.*

T: Informoval jste se o správném injekčním vpravení látky do těla?

R: *Jistě.*

T: Při aplikaci injekčně dodržel jste zásady bezpečností?

R: *Ano.*

T: Aplikoval jste si látku sám, nebo Vám někdo pomáhal?

R: *Vždy jen sám.*

T: Po rozhodnutí že budete užívat doping, konzultoval jste svůj zdravotní stav s lékařem? Pokud ano, provedl Vám nějaké vyšetření?

R: *Ne.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké fyzické změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *Určitě zlepšení fyzických možností. Zvýšila se mi síla, samozřejmě i nárůst svalové hmoty, úbytek tuku.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké psychické změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *Pouze zvýšená chuť na sex.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké sociální změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *Nic významného.*

T: Nastaly u Vás nějaké nežádoucí účinky? Pokud ano, tak které.

R: *Gynekomastie*

T: Pozoroval jste po vysazení dopingu nějaké fyzické a psychické změny?

R: *Žádné*

Proband č. 5

Proband č. 5 je 42 letý muž, který trpí bolestmi kloubů a věnuje se amatérské kulturistice jeden rok. Je vyučen kuchařem a také se touto profesí živí.

T: Souhlasíte s tím, že bude rozhovor nahráván?

R: *Ano souhlasím.*

T: Takže co si představujete, když se řekne doping a zakázané látky?

R: *Představím si něco co je zakázané, nelegální. Představím si podpůrné látky, které pomůžou cvičencům zlepšovat se. Ale také látky, které mají své místo i v lékařství a mnoho lidem pomohly.*

T: Kdy poprvé jste slyšel o dopingu?

R: *V 18 letech.*

T: Od koho jste se dozvídal informace spojené s dopingem?

R: *Především od kamarádů a trenérky.*

T: Ze kterých dalších zdrojů jste čerpal informace?

R: *Také si čtu informace z časopisů, které se věnují kulturistice, ale tam moc informací není.*

T: Kdy poprvé jste užil nějaký doping?

R: *Ted', v mých 42 letech.*

T: Jaká byla Vaše první užitá zakázaná látka?

R: *Růstový hormon hGH, stanozolol, oxandrolon.*

T: Před tím, než jste se rozhodl k užití dopingů, zajímal jste se, zda jsou možné nežádoucí účinky?

R: *Určitě jo.*

T: Od kdy si myslíte, že by mohlo být užívání dopingů bezpečné?

R: *myslím, že po 35 letech kvůli ztrátě testosteronu. Jinak v mládí, když to jde naturálně tak bych do toho nešel. Podle mě kluci začínají sypat moc brzo.*

T: Jaké zakázané látky znáte?

R: *Hormony, AAS*

T: Jaké zakázané metody znáte?

R: *Užívání léků a injekcí.*

T: Užíváte doping pravidelně?

R: *Ne.*

T: Za jakým účelem jste doping užíval?

R: *Pro zlepšení kondice kloubů a úponů. Vzpomínám si, když jsem byl v 25 letech po operaci kolene, měl jsem od doktora na předpis AAS, ale už si nevzpomínám, co to bylo za látku.*

T: Kolik zakázaných látek jste užíval souběžně a které zakázané látky to byly?

R: *3- hCG, stanozolol a oxandrolon.*

T: Které skupiny látek upřednostňujete?

R: *Růstové hormony protože mají nejmenší pravděpodobnost poškození zdraví.*

T: Je nějaká zakázaná látka, kterou byste chtěl vyzkoušet? Pokud ano, tak proč.

R: *Ne. Růstový hormon je nejlepší.*

T: Je nějaká zakázaná látka, kterou byste naopak nikdy neužil? Pokud ano, tak proč.

R: *Lidský hormon z hypofýzy, který se odebíral z mrtvých lidí. Tato metoda byla užívaná dříve, jestli si dobře pamatuju tak v Rusku, ale bylo to velmi rizikové. Pokud mrtvý člověk měl nějakou nemoc tak se většinou přenesla i s odebranými hormony.*

T: Plánuješ v budoucnu užívat nějaký doping?

R: *Ano.*

T: Doporučujete užívání dopingu i kamarádům, nebo se o zakázaných látkách nezmiňujete?

R: *Pokud jsou to starší muži a mají problémy s klouby tak doporučuju!*

T: Myslíte si, že zakázané látky mohou být využívány také terapeuticky?

R: *Ano AAS léčí a růstový hormon také, urychlují hojení ran a regeneraci.*

T: Co si myslíte o současném stavu dopingu?

R: *Doping je o krok vpřed před kontrolami. Určitě jsem pro doping. Je to na každém zda chce nebo ne.*

T: Jaká je podle Vás nejbezpečnější aplikace zakázaných látek?

R: *Rozhodně injekčně, protože tablety zatěžují trávicí systém zbytečně moc.*

T: Jaké formy zakázaných látek jste užíval?

R: *Obojí.*

T: Informoval jste se o správném injekčním vpravení látky do těla?

R: *Ano, zjišťoval jsem si informace na internetu.*

T: Při aplikaci injekčně dodržel jste zásady bezpečností?

R: *Bez debat ano! Jde přece o moje zdraví.*

T: Aplikoval jste si látku sám, nebo Vám někdo pomáhal?

R: *Aplikaci jsem prováděl sám.*

T: Po rozhodnutí že budete užívat doping, konzultoval jste svůj zdravotní stav s lékařem? Pokud ano, provedl Vám nějaké vyšetření?

R: *Ano, lékař mi provedl vyšetření z krve, a kontroloval mi krevní tlak.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké fyzické změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *Samozřejmě. Zlepšil se mi zrak, zrychlil se mi růst vlasů a nehtů, vysoký nárůst svaloviny a síly tipuju kolem 30%, zlepšila se mi sexuální výkonnost, ale také jsem se nadměrně potil.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké psychické změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *Také. Cítil jsem se uvolněný, měl jsem pocit zdraví a také zvýšené libido.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké sociální změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *Je to drahé, nijak zvlášť mě to nepoznamenalo.*

T: Nastaly u Vás nějaké nežádoucí účinky? Pokud ano, tak které.

R: *Ne, vše probíhalo bez komplikací.*

T: Pozoroval jste po vysazení dopingu nějaké fyzické a psychické změny?

R: *Pozoroval jsem mírný úbytek svalů, ale po vysazení ubýval stále tuk a možná i více, než když jsem zrovna užíval steroidy.*

Proband č. 6

Proband č. 6 je 29 letý zdravý muž, který se věnuje amatérské kulturistice 12 let. Je vyučen kuchařem a nyní pracuje jako osoba samostatně výdělečně činná.

T: Souhlasíte s tím, že bude rozhovor nahráván?

R: *Ano.*

T: Takže co si představujete, když se řekne doping a zakázané látky?

R: *Doping se označuje v seznamu zakázaných látek, který má za úkol zvýšit výkon nebo urychlení regenerace po tréninku.*

T: Kdy poprvé jste slyšel o dopingu?

R: *Tuším, že v 15 letech.*

T: Od koho jste se dozvídal informace spojené s dopingem?

R: *Zejména z časopisů o kulturistice, ale také od kamarádů.*

T: Kdy poprvé jste užil nějaký doping?

R: *V 15 letech.*

T: Jaká byla Vaše první užitá zakázaná látka?

R: *Naposim 5mg*

T: Před tím, než jste se rozhodl k užití dopingu, zajímal jste se, zda jsou možné nežádoucí účinky?

R: *Ano.*

T: Od kdy si myslíte, že by mohlo být užívání dopingu bezpečné?

R: *Nikdy*

T: Jaké zakázané látky znáte?

R: *AAS, stimulanty*

T: Jaké zakázané metody znáte?

R: *Nevím.*

T: Užíváte doping pravidelně?

R: *Ne.*

T: Za jakým účelem jste doping užíval?

R: *Dříve za účelem svalového růstu.*

T: Kolik zakázaných látek jste užíval souběžně a které zakázané látky to byly?

R: *4, naposim, nandrolon, testosteron propionát.*

T: Které skupiny látek upřednostňujete?

R: *Stimulanty.*

T: Je nějaká zakázaná látka, kterou byste chtěl vyzkoušet? Pokud ano, tak proč.

R: *Už žádné.*

T: Je nějaká zakázaná látka, kterou byste naopak nikdy neužil? Pokud ano, tak proč.

R: *Z inzulínu mám strach. Bojím se cukrovky.*

T: Plánujete v budoucnu užívat nějaký doping?

R: *Rozhodně ne!*

T: Doporučujete užívání dopingu i kamarádům, nebo se o zakázaných látkách nezmiňujete?

R: *Moc se o tom nebavím a nejsem na to pyšný. A rozhodně nedoporučuju. Pokud nejde o profesionální kulturistiku je užívání dopingu téměř zbytečné.*

T: Myslíte si, že zakázané látky mohou být využívány také terapeuticky?

R: *Ano, při správném dávkování a znalosti účinku látky na organismus mohou i pomáhat. Všeobecně AAS urychlují hojení a regeneraci.*

T: Co si myslíte o současném stavu dopingu?

R: *Nevím, v současné době se už o doping nezajímám. To, že je zakázaný, je dobře. Mladí lidé by si pak zbytečně moc poškozovali zdraví.*

T: Jaká je podle Vás nejbezpečnější aplikace zakázaných látek?

R: *Určitě injekčně ať už do svalu nebo pod kůži. Pokud se dodrží správná aplikace, tak je riziko s užitím minimální. Naopak tablety jdou přes žaludek do krve jater ledvin a látka moc zatěžuje organismus.*

T: Jaké formy zakázaných látek jste užíval?

R: *Injekční i tabletové.*

T: Informoval jste se o správném injekčním vpravení látky do těla?

R: *Ano.*

T: Při aplikaci injekčně dodržel jste zásady bezpečností?

R: *Ano*

T: Aplikoval jste si látku sám, nebo Vám někdo pomáhal?

R: *Většinou mi s aplikací někdo pomáhal. Kdo byl zrovna po ruce a nebál se.*

T: Po rozhodnutí že budete užívat doping, konzultoval jste svůj zdravotní stav s lékařem? Pokud ano, provedl Vám nějaké vyšetření?

R: *Ne. Když je člověk mladý tak se na zdraví moc neohlíží. Navíc jsem byl opravdu mladý, když jsem užil první látku a kdybych přišel k pediatrovi, asi by mě nepochválil.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké fyzické změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *Jo, byl jsem silnější a rychle jsem regeneroval, také jsem přibral na váze a to především ve svalech, dále mi vypadávaly vlasy a trpěl jsem na akné. Byl jsem věčně hladový.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké psychické změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *Jo, rychle jsem se rozčílil, byl jsem mírně agresivní a nervózní. Měl jsem zvýšenou chuť na sex.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké sociální změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *Ne, nic takového.*

T: Nastaly u Vás nějaké nežádoucí účinky? Pokud ano, tak které.

R: *Jo a docela dost. Nejvíce jsem trpěl na vysoký tlak a srdeční arytmií. Také retenci vody bolesti zad to mě asi boleli ledviny, protože bolest byla v bederní části a po vysazení jsem neměl erekci.*

T: Pozoroval jste po vysazení dopingu nějaké fyzické a psychické změny?

R: *Ano, psychika, svalový tonus se ztrácí, zpomaluje se metabolismus a člověk začíná přibírat tuk a ztrácí svaly tak to prostě štve.*

Proband č. 7

Proband č. 7 je zdravý muž 22 let starý, který se věnuje amatérské kulturistice 6 let. Má vystudovanou střední školu s maturitou a nyní pracuje jako skladník.

T: Souhlasíte s tím, že bude rozhovor nahráván?

R: *Ano.*

T: Takže co si představujete, když se řekne doping a zakázané látky?

R: *Zákonom nepovolené látky nebo metody napomáhající k zlepšení fyzických dovedností.*

T: Kdy poprvé jste slyšel o dopingu?

R: *Pravděpodobně někdy na základní škole.*

T: Od koho jste se dozvídal informace spojené s dopingem?

R: *Zejména jsem si hledal informace na internetu a někdy něco bylo v televizi.*

T: Ze kterých dalších zdrojů jste čerpal informace?

R: *Pak už jedině od ostatních kluků, kteří sypali.*

T: Kdy poprvé jste užil nějaký doping?

R: *Už přesně nevím, ale myslím, že mi bylo 18, nebo 19 let.*

T: Jaká byla Vaše první užitá zakázaná látka?

R: *Anabol a stanozolol.*

T: Před tím, než jste se rozhodl k užití dopingu, zajímal jste se, zda jsou možné nežádoucí účinky?

R: *Určitě ano.*

T: Od kdy si myslíte, že by mohlo být užívání dopingu bezpečné?

R: *Myslím že 25+ v rozumných dávkách a kombinacích. V ideálním případě je konzultace s lékařem, zda je pro daného člověka doping bezpečný, nebo ne.*

T: Jaké zakázané látky znáte?

R: *AAS, Stimulanty nervového systému,*

T: Jaké zakázané metody znáte?

R: *Okysličování krve to je krevní doping, a užívání chemie myslím že sw tomu říká chemická manipulace.*

T: Užíváte doping pravidelně?

R: *Ne.*

T: Za jakým účelem jste doping užíval?

R: *Určitě za účelem zvýšení svalové hmoty a výkonnosti*

T: Kolik zakázaných látek jste užíval souběžně a které zakázané látky to byly?

R: *Pouze ty 2, anabol a stanozolol.*

T: Které skupiny látek upřednostňujete?

R: *Žádné*

T: Je nějaká zakázaná látka, kterou byste chtěl vyzkoušet? Pokud ano, tak proč.

R: *Asi žádné.*

T: Je nějaká zakázaná látka, kterou byste naopak nikdy neužil? Pokud ano, tak proč.

R: *Nevím žádnou konkrétní, určitě by jich bylo víc.*

T: Plánuješ v budoucnu užívat nějaký doping?

R: *Momentálně mám postoj, že ne, ale nikdy nevím, co mě kdy napadne.*

T: Doporučujete užívání dopingu i kamarádům, nebo se o zakázaných látkách nezmiňujete?

R: *Nedoporučuju. A když se mě někdo zeptá, tase bavím, ale sám se o tom nezmiňuju.*

T: Myslíte si, že zakázané látky mohou být využívány také terapeuticky?

R: *Myslím, že většina těchto látek slouží a je používána v lékařství například AAS nebo clenbuterol ten léčí astma, protože roztahuje průdušky.*

T: Co si myslíte o současném stavu dopingu?

R: *Je čím dál tím víc rozšířenější a běžnější.*

T: Jaká je podle Vás nejbezpečnější aplikace zakázaných látek?

R: *Orálně, tam se nedá nic zakazit, ale z hlediska toxicity pro tělo bude injekční podání bezpečnější.*

T: Jaké formy zakázaných látek jste užíval?

R: *Já měl pouze tablety.*

T: Po rozhodnutí že budete užívat doping, konzultoval jste svůj zdravotní stav s lékařem? Pokud ano, provedl Vám nějaké vyšetření?

R: *Ne nebyl jsem u lékaře.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké fyzické změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *Při tréninku jsem cítil napumpovanost a tvrdost svalů, celkově tělo na trénink lépe reagovalo. Cítil jsem se silnější a svalový růst byl rychlejší. Více jsem se potil.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké psychické změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *Asi jsem se jen těšil na trénink. Více mě to bavilo.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké sociální změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *Ne sociální změny žádné.*

T: Nastaly u Vás nějaké nežádoucí účinky? Pokud ano, tak které.

R: *Žádné.*

T: Pozoroval jste po vysazení dopingu nějaké fyzické a psychické změny?

R: *Ne, vše bylo v pořádku*

Proband č. 8

Proband č. 8 je zdravý 29 letý muž, který se věnuje amatérské kulturistice 10 let. Má vystudovanou střední zdravotní školu zakončenou maturitní zkouškou. Dnes pracuje jako fitness trenér a výživový poradce.

T: Souhlasíte s tím, že bude rozhovor nahráván?

R: *Samozřejmě.*

T: Takže co si představujete, když se řekne doping a zakázané látky?

R: *No je toho víc. Přece jenom je to velká problematika současného stavu a doping je snad všude, kam se podíváš. Ale hned jak jsi řekla, co si představím, tak je to hned nějaký steroid, nebo něco co mi pomůže dosáhnout lepších výsledků, jakých bych naturálně nikdy nedocílil. Takže si představím zlepšování těla, že mám možnost mít víc svalů a také i zvýšení síly.*

T: Kdy poprvé jste slyšel o dopingu?

R: *No někdy kolem 20 let.*

T: Od koho jste se dozvídal informace spojené s dopingem?

R: *Jelikož se pohybuju snad většinu mého času ve fitku tak jednoznačně od starších chlapů. Vypytával jsem se všech, kdo byl ochotný mi něco říct, ale zase ne každý se chce k tomu přiznat, i když je to na první pohled jasné.*

T: Ze kterých dalších zdrojů jste čerpal informace?

R: *Tak po tom co mi něco řekli známí a kamarádi, chtěl jsem si to jednak ověřit a taky drobet prohloubit. Projížděl jsem internet, různé stránky.*

T: Kdy poprvé jste užil nějaký doping?

R: *Před rokem no, takže ve 28 letech.*

T: Jaká byla Vaše první užitá zakázaná látka?

R: *Oxandrolon a k tomu clenbuterol.*

T: Před tím, než jste se rozhodl k užití dopingu, zajímal jste se, zda jsou možné nežádoucí účinky?

R: *No jasně, to musíš. Nějaký látky jsou docela nebezpečné. Taky proto jsem volil clenbík a oxík.*

T: *Od kdy si myslíte, že by mohlo být užívání dopingu bezpečné?*

R: *Jako to je různé. Pro někoho je to nebezpečné v každém věku. Záleží na tom, co berou jak často a taky je vele důležitá dávka a taky jak to berou jo. Ale když se budu bavit o zdravém chlapovi, tak podle mě 25 let a více. Každý by měl zjistit, co dokáže vybudovat sám a až když cvičí pravidelně, a nic se neděje já nevím třeba rok, tak potom bych začal uvažovat o tom, že si chci nějakým způsobem pomoci.*

T: *Jaké zakázané látky znáte?*

R: *Asi hned mě napadly anabolika, pak stimulancia no a hormony. Tyhle 3 skupiny jsou asi i nejužívanější.*

T: *Jaké zakázané metody znáte?*

R: *Tak užívání chemie a zvyšování kapacity pro kyslík. To je ten erythropoetin, ale ten se užívá spíš v cyklistice, nebo při maratonech.*

T: *Užíváte doping pravidelně?*

R: *Ne.*

T: *Za jakým účelem jste doping užíval?*

R: *Právě že jsem se dostal do stagnace po 10 letech cvičení tak jsem se chtěl zase někam posunout. Takže zlepšení se, vyladění formy na léto.*

T: *Kolik zakázaných látek jste užíval souběžně a které zakázané látky to byly?*

R: *Jen ty 2, oxík a clenbík.*

T: *Které skupiny látek upřednostňujete?*

R: *Jako chlap určitě anabolika.*

T: *Je nějaká zakázaná látka, kterou byste chtěl vyzkoušet? Pokud ano, tak proč.*

R: *Jo, růstový hormon. O tom si čtu už dlouho, ale je drahý. No snad všude se píše, že je to nejlepší varianta dopingu. Nepoškozuje zdraví, ale nesmíš mít třeba predispozici k rakovině, to by ti ji mohl vyvolat.*

T: *Je nějaká zakázaná látka, kterou byste naopak nikdy neužil? Pokud ano, tak proč.*

R: *Jo inzulin. To je pomalu jako jasná vražda. Kamarád takhle upadl do hypoglykémie a málem umřel, takže jednoznačně inzulin. Jinak mě jiná látka nenapadá.*

T: Plánuješ v budoucnu užívat nějaký doping?

R: *Nevím.*

T: Doporučujete užívání dopingu i kamarádům, nebo se o zakázaných látkách nezmiňujete?

R: *Jako fitness trenér klientům nic neříkám. Nevím, jak by na to reagovali, mohli by mě zbytečně odsoudit, přitom to není nic špatného. Ale mezi rodinou a kamarády nemám problém se o sypaní bavit a asi nedoporučuju. Sám nemám takové zkušenosti nato, abych mohl doporučovat.*

T: Myslíte si, že zakázané látky mohou být využívány také terapeuticky?

R: *No je je. Všeobecně steroidy urychlují regeneraci tak pomáhají i hojit rány. A právě jak jsem bral clenbík, tak ten se užívá při astmatu.*

T: Co si myslíte o současném stavu dopingu?

R: *Je to moc vyhrocené, není to podvádění. O podvod by šlo, kdyby jste si nechaly dát implantáty, pak jo, ale na steroidech se musí makat ještě víc než bez. Musí se držet strava, spánek, cvičení. Je to vydřené.*

T: Jaká je podle Vás nejbezpečnější aplikace zakázaných látek?

R: *Když to umíš tak injekčně no.*

T: Jaké formy zakázaných látek jste užíval?

R: *Já jen tablety.*

T: Po rozhodnutí že budete užívat doping, konzultoval jste svůj zdravotní stav s lékařem? Pokud ano, provedl Vám nějaké vyšetření?

R: *Ne. Víím, že jsem zdraví z preventivek a oxík ani clenbík nejsou takové látky, které by vyžadovali lékaře.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké fyzické změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *Tak primárně jsem viděl nárůst svalů a síly, to vidělo i okolí. A při extrémní zátěži jsem měl zatmění před očima, jo to jsem se drobet zalekl. A krásně se mi dýchalo díky clenbuterolu. Také mi ubyl podkožní tuk.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké psychické změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *Asi jen lepší pocit z tréninku, na který jsem se těšil.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké sociální změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *Vůbec.*

T: Nastaly u Vás nějaké nežádoucí účinky? Pokud ano, tak které.

R: *Ne.*

T: Pozoroval jste po vysazení dopingu nějaké fyzické a psychické změny?

R: *Tak fyzické že se mi zase hůř dýchalo při běhu, drobet mi spadly svaly, a drobet dá se říct chvilková deprese, protože jsem viděl úbytek no a chtěl jsem znovu něco nasadit.*

Proband č. 9

Proband č. 9 je 25 letý zdravý muž, který pracuje jako dělník ve fabrice. Amatérské kulturistice se věnuje již 7 let.

T: Souhlasíte s tím, že bude rozhovor nahráván?

R: *Jo, proč ne.*

T: Takže co si představujete, když se řekne doping a zakázané látky?

R: *Sypání a zlepšování se.*

T: Kdy poprvé jste slyšel o dopingu?

R: *To přesně nevím, ale asi až po tom co jsem se začal kamarádit s kluky z fitka, takže asi 5 let dozadu. To mi bylo 20 let.*

T: Od koho jste se dozvídal informace spojené s dopingem?

R: *Právě od těch kamarádů, kteří už něco užívali, nebo že někde něco četli. Později i od dealera. Ten toho věděl strašně moc o každé látce.*

T: Ze kterých dalších zdrojů jste čerpal informace?

R: *Dřív se i něco málo psalo v časopisech o cvičení, ale dneska už ne takže mi nezbyvá nic jiného než se odkazovat na internet. A jelikož jsem jenom blbej dělník a neumím jazyk, tak žádné odborné články nečtu, protože ty jsou převážně v angličtině.*

T: Kdy poprvé jste užil nějaký doping?

R: *Když mi bylo 23 let, tak jsem si kůru koupil k narozeninám.*

T: Jaká byla Vaše první užitá zakázaná látka?

R: *Anabol, stanozolol a efedrin.*

T: Před tím, než jste se rozhodl k užití dopingu, zajímal jste se, zda jsou možné nežádoucí účinky?

R: *Jo, ptal jsem se dealera, co můžu čekat, ale stejně jsem to užíval.*

T: Od kdy si myslíte, že by mohlo být užívání dopingu bezpečné?

R: *No asi nikdy. Ale když už tak když se člověk cítí být dospělí jak fyzicky tak i psychicky. A co si budeme povídat, to je u každého jiné. Ale třeba po 20 letech by to mohlo být v pohodě, ale asi se to takhle říct úplně nedá.*

T: Jaké zakázané látky znáte?

R: *Anabolické steroidy, růstové hormony, a látky, které podporují termoregulaci, a tím se i líp hubne tuk.*

T: Jaké zakázané metody znáte?

R: *V časáku jsem četl o krevním dopingu, ale ten užívají spíš cyklisti. No a klasické sypání.*

T: Užíváte doping pravidelně?

R: *Ano, pokud se bere, že jsem to měl vždy na léto.*

T: Za jakým účelem jste doping užíval?

R: *Nejprve pro rozvoj svalů, a pak v dietě na udržení. Taký pro lepší spalování tuků.*

T: Kolik zakázaných látek jste užíval souběžně a které zakázané látky to byly?

R: *4, efedrin, stanozolol, anabol, testosteron propionat.*

T: Které skupiny látek upřednostňujete?

R: *Jsem chlap, takže anabolika abych měl víc svalů, ale jsou fajn i stimulantia.*

T: Je nějaká zakázaná látka, kterou byste chtěl vyzkoušet? Pokud ano, tak proč.

R: *Určitě jo, ale teď mě asi nic nenapadá.*

T: Je nějaká zakázaná látka, kterou byste naopak nikdy neužil? Pokud ano, tak proč.

R: *Anabolické steroidy s vysokým androgenními účinky. Jednou jsem vyčetl, že tyto látky mají vysoké riziko poškození zdraví a plno vedlejších účinků, o které vážně nestojím.*

T: Plánuješ v budoucnu užívat nějaký doping?

R: *Jasně.*

T: Doporučujete užívání dopingu i kamarádům, nebo se o zakázaných látkách nezmiňujete?

R: *jo s kluky o tom mluvíme ale jen v našem okruhu těch nejbližších. Moc se tím nechlubím. A když už mám něco doporučit, tak ale jen v rozumných dávkách, a taky jim říkám, ať si nejdřív něco o té látce přečtou. Nemám rád, když to kluci berou prostě jen tak a ani neví pomalu, jak se to jmenuje.*

T: Myslíte si, že zakázané látky mohou být využívány také terapeuticky?

R: *Jo tak já vím, že profesionální kulturisti užívají inzulín, sice nevím, jestli je zakázaný, ale ten léčí cukrovku.*

T: Co si myslíte o současném stavu dopingu?

R: *Je hodně rozšířený i mezi amatéry. Je toho už všude hodně a není žádný problém sehnat kteroukoliv látku. Dnes si kdokoliv řekne, co chce a za týden to má.*

T: Jaká je podle Vás nejbezpečnější aplikace zakázaných látek?

R: *Za mě injekčně.*

T: Jaké formy zakázaných látek jste užíval?

R: *Měl jsem tablety, a pak i injekce.*

T: Informoval jste se o správném injekčním vpravení látky do těla?

R: *Určitě.*

T: Při aplikaci injekčně dodržel jste zásady bezpečností?

R: *jo, snažil jsem se vždy vše dělat pečlivě, abych si do těla injekcí nezanesl nějaký bordel. To by mi ještě scházelo ty jo.*

T: Aplikoval jste si látku sám, nebo Vám někdo pomáhal?

R: *Tak ze začátku z toho člověk má respekt, teda alespoň já. Ale tak časem už nechcete každý den někoho otravovat, a když jsem to okoukal tak co šlo, jsem si píchal sám. Bylo to příjemnější jak pro mě tak i pro mámu že na to nemusela koukat a mohla dělat, že nic neví.*

T: Po rozhodnutí že budete užívat doping, konzultoval jste svůj zdravotní stav s lékařem? Pokud ano, provedl Vám nějaké vyšetření?

R: *Bohužel ne, i když jsem o tom přemýšlel.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké fyzické změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *Tak ještě aby ne. Narostly svaly, ubyl mi tuk, svaly se také vytvrdily, a hodně jsem se potil.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké psychické změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *No, bohužel jo. Byl jsem furt naštvaný, napružený, někdy až agresivní. Věčně jsem vyjídal ledničku, protože jsem měl věčně hlad, ale zároveň jsem měl lepší odhodlání do tréninku a lépe jsem zvládal dodržet dietní zásady. Když už, tak už.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké sociální změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *Jo rodina si všímala mojí agresivity a nervozity a moc se semnou už pak nechtěli bavit. Takže vztahy s rodinou.*

T: Nastaly u Vás nějaké nežádoucí účinky? Pokud ano, tak které.

R: *Jojo, měřil jsem si tlak a ten byl snad vždy větší. A také jsem hůř spal.*

T: Pozoroval jste po vysazení dopingu nějaké fyzické a psychické změny?

R: *Už se mi nechtělo moc cvičit, neměl jsem takové odhodlání do tréninku. A měl jsem blbý pocit, že mi pomalu odchází svaly.*

Proband č. 10

Proband č. 10 je zdravý muž 30 starý, který se věnuje amatérské kulturistice 16 let. Je vyučen v oboru automechanik, a také se touto profesí živí.

T: Souhlasíte s tím, že bude rozhovor nahráván?

R: *Ano.*

T: Takže co si představujete, když se řekne doping a zakázané látky?

R: *Něco, co mi může pomoci překonat určitou hranici, kterou bych sám bez použití chemie nedokázal.*

T: Kdy poprvé jste slyšel o dopingu?

R: *Když jsem začal chodit do posilovny, tak trenér a kluci kolem se bavili často o steroidech. To mi mohlo být tak 18 let.*

T: Od koho jste se dozvídal informace spojené s dopingem?

R: *Jak už jsem říkal trenér v posilovně a také kluci.*

T: Ze kterých dalších zdrojů jste čerpal informace?

R: *Kromě známých, tak jsem čerpal hlavně z internetu, ale měl jsem i knihu přímo o steroidech kde ale bylo vše i o výživě tréninku, a tak nějak vše co se kulturistiky týče.*

T: Kdy poprvé jste užil nějaký doping?

R: *Myslím, že ve 23 letech, kdy už jsem cítil, že moje možnosti a schopnosti dále nemůžou jít.*

T: Jaká byla Vaše první užitá zakázaná látka?

R: *Stanozolol a anabol.*

T: Před tím, než jste se rozhodl k užití dopingu, zajímal jste se, zda jsou možné nežádoucí účinky?

R: *Jo něco jsem studoval.*

T: Od kdy si myslíte, že by mohlo být užívání dopingu bezpečné?

R: *Těžko říct, ale asi kolem 20 let.*

T: Jaké zakázané látky znáte?

R: *Anabolické steroidy, hormony.*

T: Jaké zakázané metody znáte?

R: *Nemám nastudované, jak se tomu odborně říká ale tak určitě tam bude užívání chemie a možná nějaké transfuze.*

T: Užíváte doping pravidelně?

R: *Ano, každý rok v létě.*

T: Za jakým účelem jste doping užíval?

R: *Tak když je to na léto, je jasné, že kvůli vzhledu. Ale začal jsem ke kulturistice dělat také crossfit a jezdím po soutěžích, kde mi doping jednak pomáhá ve větší síle, vytrvalosti, ale co je důležitý tak mě chrání před zraněním.*

T: Kolik zakázaných látek jste užíval souběžně a které zakázané látky to byly?

R: *4, Anabol, clenbuterol, oxandrolon, sustanon.*

T: Které skupiny látek upřednostňujete?

R: *Mne vyhovují anabolika.*

T: Je nějaká zakázaná látka, kterou byste chtěl vyzkoušet? Pokud ano, tak proč.

R: *Asi jako ostatní kluci tak růstový hormon, často se o něm bavíme ale je dost drahý. A chtěl bych ho, protože si ho každý chválí a nikdy jsem na něj neslyšel nic negativního.*

T: Je nějaká zakázaná látka, kterou byste naopak nikdy neužil? Pokud ano, tak proč.

R: *Jo, určitě ne hormon štítné žlázy T3. Kamarád si kvůli užívání tohoto hormonu porušil normální funkci a teď musí do konce života brát léky na úpravu funkce.*

T: Plánuješ v budoucnu užívat nějaký doping?

R: *Jo, dokud budu cvičit tak jo.*

T: Doporučujete užívání dopingu i kamarádům, nebo se o zakázaných látkách nezmiňujete?

R: *Ne, to jsou věci, které se nedoporučují. Každý si musí sám rozmyslet, jestli něco brát bude a nebude. Já pouze říkám, jak to působí na mě.*

T: Myslíte si, že zakázané látky mohou být využívány také terapeuticky?

R: *Ještě aby ne. Snad většina byly užívány nejprve jako lék, ale lidé jsou všímaví a zjistili, že mimo léčení umí tyto látky taky něco jiného. Vím o clenbuterolu, tím se léčí astma a plno anabolických steroidů urychlují regeneraci.*

T: Co si myslíte o současném stavu dopingu?

R: *Už je hodně i mezi hloupými lidmi. Bohužel.*

T: Jaká je podle Vás nejbezpečnější aplikace zakázaných látek?

R: *Injekčně.*

T: Jaké formy zakázaných látek jste užíval?

R: *Začínal jsem na tabletách, později jsem vyzkoušel i ty které se musí píchnout do svalů.*

T: Informoval jste se o správném injekčním vpravení látky do těla?

R: *Jo bratr je zdravotník, tak jsem měl informace z první ruky.*

T: Při aplikaci injekčně dodržel jste zásady bezpečností?

R: *Já ne, ale bratr ano.*

T: Aplikoval jste si látku sám, nebo Vám někdo pomáhal?

R: *Vždy mi musel někdo pomoci. Většinou bratr, ale i jiný osoby z rodiny.*

T: Po rozhodnutí že budete užívat doping, konzultoval jste svůj zdravotní stav s lékařem? Pokud ano, provedl Vám nějaké vyšetření?

R: *Ne.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké fyzické změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *Tak byl jsem silnější, měl jsem větší svaly i vytrvalost se zlepšila, no a úbytek tuku byl tak znát.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké psychické změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *Jo, byl jsem hodně agresivní, rozčílili mě opravdu zbytečné věci, nad kterými bych za normálních okolností mávl rukou. Měl jsem pocit sebejistoty a dobrý pocit z tréninku. Svaly jsem měl pořádně prokrvené.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké sociální změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *Asi ne. Kromě toho, že lidi kolem mě už se mi vyhýbali.*

T: Nastaly u Vás nějaké nežádoucí účinky? Pokud ano, tak které.

R: *Tlak krve jsem měl vyšší než normálně i srdeční tep jsem cítil, že není ok. Někdy i bušení srdce.*

T: Pozoroval jste po vysazení dopingu nějaké fyzické a psychické změny?

R: *Jo vracel jsem se do formy, která byla před užíváním. Začal jsem nabírat tuk, svaly se začaly opět zmenšovat, už jsem nebyl tak silný a ze všeho jsem byl takový unavený.*

Proband č. 11

Proband č. 11 je zdravý muž 22 let starý. Má vystudovanou střední školu ukončenou maturitní zkouškou a nyní studuje na vysoké škole technický obor. Amatérské kulturistice se věnuje 5 let.

T: Souhlasíte s tím, že bude rozhovor nahráván?

R: *Ano.*

T: Takže co si představujete, když se řekne doping a zakázané látky?

R: *Takový pomocník k cestě za cílem.*

T: Kdy poprvé jste slyšel o dopingu?

R: *v 18 letech, když jsem se začal věnovat cvičení a budování svalové hmoty.*

T: Od koho jste se dozvídal informace spojené s dopingem?

R: *Od mého kamaráda, se kterým jsem cvičil a cvičím dodnes.*

T: Ze kterých dalších zdrojů jste čerpal informace?

R: *Různě po internetu.*

T: Kdy poprvé jste užil nějaký doping?

R: *Ve 21 letech.*

T: Jaká byla Vaše první užitá zakázaná látka?

R: *Protože jsem byl hodně tlustý, tak jsem užíval jen clenbuterol.*

T: Před tím, než jste se rozhodl k užití dopingu, zajímal jste se, zda jsou možné nežádoucí účinky?

R: *Jo zrovna o clenbuterolu je toho po internetu hodně. Je toho hodně popsáno v odborných člancích, ale taky je mnoho diskuzí, které se věnují zrovna clenbuterolu. Lidi tam píšou své zkušenosti, já to na ně působilo, jak dávkovat, a jak dlouho clenbuterol mám užívat.*

T: Od kdy si myslíte, že by mohlo být užívání dopingu bezpečné?

R: *Tak doping je široký pojem a záleží na tom, co se bere. Třeba zrovna clenbuterol je asi bezpečný pro lidi co mají zdravé srdce. Ale když si někdo udělá kúru z 5 látek tak to už asi moc bezpečné nebude. Trpí pak ledviny, játra a srdce. V rozumné kombinaci a rozumných dávkách si myslím, že kolem 25 let.*

T: Jaké zakázané látky znáte?

R: *Látky podporující termoregulaci po nich se dobře hubne. Pak anabolika a stimulanty.*

T: Jaké zakázané metody znáte?

R: *Tak užívání tablet nebo píchání látky injekcí.*

T: Užíváte doping pravidelně?

R: *Ne, zatím ne.*

T: Za jakým účelem jste doping užíval?

R: *Už jsem říkal, že jsem byl tlustý a chtěl jsem pomoc v hubnutí, tak mi kamarád doporučil clenbuterol, který měl zezačátku i anabolický efekt, ale hlavně hodně pálil tuky.*

T: Kolik zakázaných látek jste užíval souběžně a které zakázané látky to byly?

R: *2, clenbuterol a T3.*

T: Které skupiny látek upřednostňujete?

R: *To nevím. Každá látka má něco do sebe.*

T: Je nějaká zakázaná látka, kterou byste chtěl vyzkoušet? Pokud ano, tak proč.

R: *Jo, růstový hormon. Ten pálí tuk a i buduje svaly.*

T: Je nějaká zakázaná látka, kterou byste naopak nikdy neužil? Pokud ano, tak proč.

R: *To taky nevím. Zatím asi toho nevím tolik, abych mohl soudit.*

T: Plánuješ v budoucnu užívat nějaký doping?

R: *Jestli budu furt cvičit, tak nejspíš jo.*

T: Doporučujete užívání dopingu i kamarádům, nebo se o zakázaných látkách nezmiňujete?

R: *Jo clenbuterol doporučuju.*

T: Myslíte si, že zakázané látky mohou být využívány také terapeuticky?

R: *No, clenbuterol je na léčbu astmatu a T3 při špatné funkci štítné žlázy.*

T: Co si myslíte o současném stavu dopingu?

R: *Asi se to moc hrotí.*

T: Jaká je podle Vás nejbezpečnější aplikace zakázaných látek?

R: *Nevím, fakt nevím.*

T: Jaké formy zakázaných látek jste užíval?

R: *Tablety.*

T: Po rozhodnutí že budete užívat doping, konzultoval jste svůj zdravotní stav s lékařem? Pokud

ano, provedl Vám nějaké vyšetření?

R: *Jo, než jsem začal užívat T3, tak jsem byl vyšetřen obvodním lékařem na funkci štítné žlázy a bylo vše v pořádku.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké fyzické změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *Zhubl jsem a drobet nabral i svaly, cítil jsem při běhu rozšířenou průdušku.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké psychické změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *Ne.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké sociální změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *Ne.*

T: Nastaly u Vás nějaké nežádoucí účinky? Pokud ano, tak které.

R: *Bušení srdce a nepříjemný třes rukou.*

T: Pozoroval jste po vysazení dopingu nějaké fyzické a psychické změny?

R: *No drobet jsem zase nabral tuk, ale ne moc.*

Proband č. 12

Proband č. 12 je 32 let starý zdravý muž, který se věnuje amatérské kulturistice již 17 let. Je vyučen v oboru strojírenství a nyní pracuje jako fitness trenér.

T: Souhlasíte s tím, že bude rozhovor nahráván?

R: *Ano.*

T: Takže co si představujete, když se řekne doping a zakázané látky?

R: *Podpora všeobecně výkonu, zlepšení regenerace.*

T: Kdy poprvé jste slyšel o dopingu?

R: *To už nevím.*

T: Od koho jste se dozvídal informace spojené s dopingem?

R: *Od kamarádů a z internetu. Taký od rodičů, kteří jsou lékaři.*

T: Ze kterých dalších zdrojů jste čerpal informace?

R: *Internet.*

T: Kdy poprvé jste užil nějaký doping?

R: *V 19 letech.*

T: Jaká byla Vaše první užitá zakázaná látka?

R: *Anabol. Z toho jsem v 19 letech nabral čistých 7 kilo svalů.*

T: Před tím, než jste se rozhodl k užití dopingu, zajímal jste se, zda jsou možné nežádoucí účinky?

R: *Ano, s rodiči jsem o tom často mluvil a říkali mi vše potřebné.*

T: Od kdy si myslíte, že by mohlo být užívání dopingu bezpečné?

R: *Od 18 let.*

T: Jaké zakázané látky znáte?

R: *Všechny. Anabolika, narkotika, hormony, stimulanty, spalovače.*

T: Jaké zakázané metody znáte?

R: *Užívání tablet, nebo píchání injekcí. Pak nějaký podpoření výkonosti pomocí transfuzí a v profesionálních okruzích je často genový doping.*

T: Užíváte doping pravidelně?

R: *Furt. Když zrovna nemám nasazené anabolika, tak jsem stále na růstovém hormonu.*

T: Za jakým účelem jste doping užíval?

R: *Chci být největší, nejsilnější a jedinečný. Později mě doping začal léčit. Měl jsem zranění a díky růstovému hormonu a anabolik se doktoři divili, jak se rychle hojím.*

T: Kolik zakázaných látek jste užíval souběžně a které zakázané látky to byly?

R: *Trembolon, methandianon, testosteron, nandrolon, boldenon, růstový hormon*

T: Které skupiny látek upřednostňujete?

R: *Hormony.*

T: Je nějaká zakázaná látka, kterou byste chtěl vyzkoušet? Pokud ano, tak proč.

R: *Ne, já už vyzkoušel ty nejlepší.*

T: Je nějaká zakázaná látka, kterou byste naopak nikdy neužil? Pokud ano, tak proč.

R: *Ne, já se ničeho nebojím. Moje tělo je silné a zvládne všechny látky.*

T: Plánuješ v budoucnu užívat nějaký doping?

R: *To je jasný, že jo.*

T: Doporučujete užívání dopingu i kamarádům, nebo se o zakázaných látkách nezmiňujete?

R: *Jo, doporučuju užívání steroidů úplně všem chytrým klukům.*

T: Myslíte si, že zakázané látky mohou být využívány také terapeuticky?

R: *Jelikož anabolika urychlují regeneraci, kterou mám na sobě vyzkoušenou tak určitě jo. Clenbuterol léčí astma, a všechny anabolika jsou dobré. Vždy jen záleží na dávce. Od dávky se pak odvozuje účinek.*

T: Co si myslíte o současném stavu dopingu?

R: *Doping je prostě dobrý, hodně se o něm mluví a chce ho víc a víc lidí. Ne každý má na to ale hlavu.*

T: Jaká je podle Vás nejbezpečnější aplikace zakázaných látek?

R: *Injekcemi.*

T: Jaké formy zakázaných látek jste užíval?

R: *Tablety a injekce jak pod kůži, tak i do svalu.*

T: Informoval jste se o správném injekčním vpravení látky do těla?

T: Při aplikaci injekčně dodržel jste zásady bezpečnosti?

T: Aplikoval jste si látku sám, nebo Vám někdo pomáhal?

R: *Nejdřív máma nebo táta, ale pak už sám, když to bylo několikrát denně.*

T: Po rozhodnutí že budete užívat doping, konzultoval jste svůj zdravotní stav s lékařem? Pokud ano, provedl Vám nějaké vyšetření?

R: *Jelikož jsou rodiče lékaři, tak se o vše postarali. Udělali mi odběr krve, pak měřili tlak. Jo a během užívání my dělali pravidelně vyšetření moče.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké fyzické změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *Viditelný nárůst svalů, pak vlasů, chlupů, nehtů a přirození, a hodně jsem se potil. Zvýšení síly.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké psychické změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *Vysoká agresivita vůči ostatním. Zvýšené sexuální libido a nervozita. Pocit hladu.*

T: Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké sociální změny? Pokud ano, tak jaké.

R: *No stálo to hodně peněz.*

T: Nastaly u Vás nějaké nežádoucí účinky? Pokud ano, tak které.

R: *Zvýšený krevní tlak, bušení srdce, občas mě bolely ledviny.*

T: Pozoroval jste po vysazení dopingu nějaké fyzické a psychické změny?

R: *Nevím, nikdy jsem nějak výrazně nevysadil.*

Seznam otázek k rozhovoru

Souhlasíte s tím, že bude rozhovor nahráván?

Takže co si představujete, když se řekne doping a zakázané látky?

Kdy poprvé jste slyšel o dopingu?

Od koho jste se dozvídal informace spojené s dopingem?

Ze kterých dalších zdrojů jste čerpal informace?

Kdy poprvé jste užil nějaký doping?

Jaká byla Vaše první užitá zakázaná látka?

Před tím, než jste se rozhodl k užití dopingu, zajímal jste se, zda jsou možné nežádoucí účinky?

Od kdy si myslíte, že by mohlo být užívání dopingu bezpečné?

Jaké zakázané látky znáte?

Jaké zakázané metody znáte?

Užíváte doping pravidelně?

Za jakým účelem jste doping užíval?

Kolik zakázaných látek jste užíval souběžně a které zakázané látky to byly?

Které skupiny látek upřednostňujete?

Je nějaká zakázaná látka, kterou byste chtěl vyzkoušet? Pokud ano, tak proč.

Je nějaká zakázaná látka, kterou byste naopak nikdy neužil? Pokud ano, tak proč.

Plánuješ v budoucnu užívat nějaký doping?

Doporučujete užívání dopingu i kamarádům, nebo se o zakázaných látkách nezmiňujete?

Myslíte si, že zakázané látky mohou být využívány také terapeuticky?

Co si myslíte o současném stavu dopingu?

Jaká je podle Vás nejbezpečnější aplikace zakázaných látek?

Jaké formy zakázaných látek jste užíval?

Informoval jste se o správném injekčním vpravení látky do těla?

Při aplikaci injekčně dodržel jste zásady bezpečností?

Aplikoval jste si látku sám, nebo Vám někdo pomáhal?

Po rozhodnutí že budete užívat doping, konzultoval jste svůj zdravotní stav s lékařem?

Pokud ano, provedl Vám nějaké vyšetření?

Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké fyzické změny? Pokud ano, tak jaké. Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké psychické změny? Pokud ano, tak jaké.

Během užívání zakázané látky, pozoroval jste nějaké sociální změny? Pokud ano, tak jaké.

Nastaly u Vás nějaké nežádoucí účinky? Pokud ano, tak které.

Pozoroval jste po vysazení dopingu nějaké fyzické a psychické změny?

Doping vs. zdraví

Užívání dopingu vede krátkodobě k vysněné postavě

ALE

Krátkodobé zdravotní komplikace:

- *Nespavost, bolesti ledvin, bušení srdce, ztráta vlasů, akné, zvýšený tlak krve, třes rukou, pocení a další...*

Dlouhodobé zdravotní komplikace:

- *Riziko vzniku nádorových onemocnění, poškození jater, ledvin, srdce a cév.*
- *Poškození funkce mozku.*
- *Psychické poruchy.*
- *Endokrinní poruchy a poruchy reprodukce*

Zdroj obrázku: <https://pixabay.com/cs/kulturista-chlapec-fitness-legenda-158289/>